PROMIN

ПРОМІНЬ

Ч. 1 — СІЧЕНЬ - JANUARY — 1961

Authorized as second class mail, Post Office Department, Ottawa

ПРОМІНЬ

Рік II
Ч. 1

СІЧЕНЬ, 1961

Виходить раз у місяць

Видає
Союз Українок Канади

Редагує Редакційна Колегія
Редактор Наталка Когуська

Річна передплата в Канаді $3.50
Поза Канадою 4.00
Поодиноке число ..... .40

Передплату висилати на адресу:

PROMIN
203 Union Bldg.
Edmonton, Alta.

Адреса редакції:

PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B.
Winnipeg 4, Man.

PROMIN

JANUARY, 1961

Vol. II
No. 1

Monthly Publication

Published by
Ukrainian Women's Ass'n of Canada
203 Union Bldg.,
Edmonton, Alta.

Edited by Editorial Committee
Natalka Kohuska, Editor

Subscription in Canada $3.50
Subscription in other countries 4.00
Single copy ..... .40

Address:

PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B.
Winnipeg 4, Man.

На обкладинці:
Мир. Левицький — Просфора

ЗМІСТ

В. Ос. — Свято великої надії 1
С. Орлюк — "Четвертий універсал" 2
Ольга Олекс. Дучимінська — Христос Родився 2
Лариса Мурович — Святий Вечір 4
Є. Славкова — Під Новий Рік 4
Іра Тарнавецька — До питання української мови 5
Ольга Лукомська — Майбутність журнала в наших руках 7
Н. Когуська — У п'ятдесятиріччя творчої праці 8
Анна Токарик — З міжнародної конференції в Монтреалі 11
Анастасія Демітрак—Як святкують Різдвяні Свята на Підкарпатській Україні 12
Д-р В. Я. — Бронхіяльна астма 14
І. Г. Барченко — Вітаміни 14
Д-р І. Калюжна — ОУЖ на терені Великої Британії 15
В. З. — За громадські заслуги 16
В. Якубовська — Свято Уляни Кравченко 16
Е. Степова — Найкращого добра в новім Домі 16
Одержав стипендію Союзу 17
З приводу сторіччя Уляни Кравченко 18
О. Завісляк — З річних зборів ЖР 19
Olenga Negrych — My first Recollection of Christmas 21
E. Bilych — Are Ukrainian schools a necessity? 22
Юра Ігорків — Святий Вечір 24
Д. Е. Яндова — Святий Вечір у Дідуся 24
К. Пахолків — Подвійна виставка 27
В. Завадська — Успішна імпреза 28
К. Третяк — Свято книжки 28
Для наших господинь 30
Галя Максимюк — Вишивана серветка 33

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada.

ПРОМІНЬ

РІК 11 СІЧЕНЬ, 1961 Ч. 1

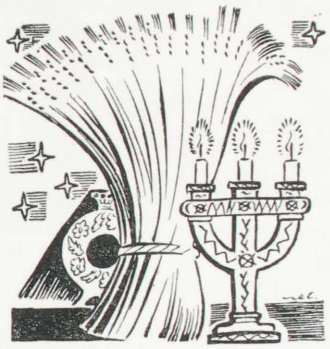

СВЯТО ВЕЛИКОІ НАДІЇ

З усіх християнських свят Різдво найбільше набрало характеру, так би мовити, свята земного — свята надії на краще життя на землі, згідно з янгольською піснею:

"На землі спокій, серед людей вдоволення"

Ось ідеал людини-християнина, щоб на землі запанував спокій та щоб усі були вдоволені своїм життям.

Той настрій Різдва особливо яскраво відбивається у наших колядах. У них Різдво — велитенський побожний бенкет, все радіє, співає, весело гомонить. А нарід-поет ще й заохочує:

Радість всім нам з неба буде...
Радуйтеся усі люди.

Радість з приводу приємної новини про народження Христа — це головний мотив наших колядок, яким вони звичайно й починаються:

"Нова радість світу ся зявила..."
"Вселенная веселися. . ."
"Нова радість стала..."
"Небо і земля нині торжествують. . .
Чому?

Бо народилася надія на великі зміни в житті цього земного падолу:

Бог предвічний народився, прийшов з небес, щоб увесь люд свій утішити. . .

А перш за все:

"Новий Цар убогим ся народив,
Багатого засмутив Ірода. . ."

Ось кульмінаційна точка різдвяної надії народів середньовіччя, коли, здається, вперше почали народжуватися колядки: радість убогим (розумій: хворим, обездоленим, поневоленим, страждущим) через засмучення, подолання багатого, владного Ірода. . .

Минали століття.

Життя Европи формувалося, але склалося ріжно. На Заході витворилися сильні, вільні, щасливі народи. Там і різдвяна надія на "спокій і вдоволення на землі" в тій чи іншій мірі здійснилися. І там різдв'яні настрої набрали цілком іншого характеру ніж на Сході.

На Заході різдвяна ніч — це ніч радіння життям, ніч забав, музики, танців, вуличних веселих походів. Для українського народу це ніч молитви, тихого зосередженого свята, що плекає давно надію на краще життя, на справедливіше вирішення ще не вирішених, надія на власний спокій і задоволення життям.

Хіба наші колядки, колядування, "звізда" і т. п. не творять апотеози цієї відвічної надії, якою рятувався наш народ від духового занепаду?

Хіба не ясно, що наш народ у своїх колядках висловив свою незломну надію на те, що запанування правди, яку приніс Христос, таки створить кращі обставини життя?

Хіба наші колядки не надхнені надією на те, що це майбутнє краще життя охопить своїм спокоєм і вдоволенням також Схід Европи, отже і наш народ?

В. Ос.

„ЧЕТВЕРТИЙ УНІВЕРСАЛ"

(На свято 22 січня)

ХВИЛЮЄ РАДІСНИЙ МАЙДАН,
У ЗОЛОТІ СВЯТА СОФІЯ
УГОРУ ВИРОСТА, ЯК МРІЯ,
І ГОРДУ БУЛАВУ БОГДАН
ПРОСТЕР В МАЙБУТТЯ НАД ЮРБОЮ.
ВЖЕ ЗДІЙСНЕНО. НЕ МРІЯ. ЧИН!
І В ЗРИВІ МІДЯНОМУ КІНЬ
ЗРИВАЄТЬСЯ, НЕМОВ ДО БОЮ!

ЛУНАЄ ДЗВОНІВ ВІЩИЙ СПІВ,
СЕРЦЯ Й ПРОСТОРИ ВІН КОЛИШЕ.
І НАГЛО МОВКНЕ. НАГЛО ТИША,
І В НІЙ НА КРИЛАХ ГОЛУБІВ
ПЛИВУТЬ СЛОВА У БЕЗГОМІННЯ:

"ВІД НИНІ ТИ, НАРОДЕ, ЗНАЙ,
ТОБІ УВЕСЬ НАЛЕЖИТЬ КРАЙ,
ВІД НИНІ ВІЛЬНА УКРАЇНА!
ВІД МОРЯ ЧОРНОГО, АЖ ГЕН,
ДЕ БЮТЬ ДНІПРОВІЇ ДЖЕРЕЛА,
ЧЕРЕЗ СТЕПИ, ДЕ ВОЛЬНІ СЕЛА
ВСМІХАЮТЬСЯ В ВІНКАХ ВИШЕНЬ,
ВІД СИНІХ УЗБЕРЕЖЖІВ ДОНУ,
ДАЛЕКО ГЕН, ДО ВЕРХОВИН,
БЕЗДОМНИХ ЗВОРІВ, ПОЛОНИН,
НЕХАЙ НЕ БУДЕ ВЖЕ КОРДОНУ!
НАРОД І ЗЕМЛІ ВСІ — ЄДИНІ,
НАРОДНІ — ПРАВО І ЗАКОН,
РОЗБИТИЙ ВПАВ ВОРОЖИЙ ТРОН,
НА СВІЙ ЗДВИГАЄШ ВОЛЮ НИНІ!

. . . ЗНОВ ДЗВІН МІДЯНИМ СЕРЦЕМ БЄ,
УСІМ, УСІМ ЯСНІЮТЬ ЛИЦЯ,
ГРУШЕВСЬКИЙ РАДІСНО СМІЄТЬСЯ,
НАВКОЛО АРМІЯ СТАЄ,
І ВРАЗ ГРЕМИТЬ У НЕБО "СЛАВА!"
ПО ДВОХ НЕВОЛЬНИЧИХ ВІКАХ!
І БУЛАВУ БОГДАН ПРОСТЯГ
ТУДИ, ДЕ РОДИТЬСЯ ДЕРЖАВА!

С. Орлюк.

ХРИСТОС РОДИВСЯ

А коли сумерки сірою пеленою сповили місто Вифлеєм — почула Марія, що настала для Неї пора сповнити велике завдання супроти світу.

З неспокоєм і здивуванням очікувала важної хвилини, коли зі свого лона мала видати Відкупителя людства. З тривогою зрозуміла вагу того великого апостольства перед людьми, зрозуміла велику ласку найвищого Пана вселенної.

Її ніжне серце благало сили, щоб уміла бути Матірю Бога-Дитини.

А коли занялася перша зірниця, Бог-чоловік воплотився.

"Не в царських палатах" — повила Пречиста свого святого Сина. Сіном прикрила Його в яслах, а ягнята огрівали його своїм подихом перед холодом ночі.

Старенький опікун Марії дивувався чудові й великій ласці Божій і похилив голову перед Богом во плоті. . .

Христос Родився!

І настала ніч великого торжества вселенної.

Настало свято в небесних просторах: маленькі ангелики косичили небо зірками, які горіли мінливими барвами, зазиченими у веселки. . .

а на півночі, на широких степах вони замерзали й падали холодними білими пластинками. . .

вітри брали в обійми мале Дитя й колисали Його до сну найкращими симфоніями. . .

а посеред неба стала ясна зоря, яка сповістила світові велику новину. . .

ангели злітали з небес з піснею "Слава на висотах'. . . .

З РІЗДВОМ СВЯТИМ!

Усім відділам Союзу Українок Канади, їх провінціяльним Екзекутивам, Централі Союзу Українок Канади, видавництву жіночого журнала "Промінь" і його співробітникам, усім українським матерям, що виховують дітей в українському дусі й невтомно працюють на церковно-народній ниві, шлемо наше щире привітання з НОВИМ РОКОМ, і бажаємо

ВЕСЕЛИХ і РАДІСНИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО.

Дирекція Інституту ім. П. Могили й Інституту Могили.

подавали радісну, пожадану людським серцям вістку: "на землі мир". . .

і слали у всесвіт привіт, якого до цієї пори не чули вуха людські: "На землі мир, людям щирої волі добро!"

Була дивна, неспокійна радощами ніч:

Христос Родився!

І була дана цієї ночі велика міць усім бажаням людської душі, усім хотіням, усім задушевним мріям.

І хто про що подумав, так цьому й бути.

Всі бажання падали трояндами, ангели несли їх в убогу стайню перед Христа Спаса, а Він їм благословив Своєю немічною ручкою. . .

— Дай мені чарівну міць тонів, — дзвеніла троянда музика.

— Мені силу барв — бажала троянда маляра.

— Мені словом вичаровувати образи й тони в людських душах, — хилила свою королівську голову троянда поета.

— Велику могучість дай моєму народові...

— А моєму дай здібність і бистроту — падали бажання посланців народів.

І прилетів ще один запізнений ангелик з широких степів, з-під синіх гір. В очах його пробивалася блакить неба цієї країни, а золото кучерів було з її багатих нив.

— Моєму народові дай багатство широких ланів, чар пісні їх. . . Дай вічне бажання краси і дай йому ясне сонце Свободи! Заведи його в обіцяну землю, за яку кладе голови найкращий цвіт народу мого. . .

І посипалися його бажання червоною калиною та зеленим барвінком.

Благословила мала рука Дитяти цьому бажанню і — воно сповнилося, воплотилося так певно, як це, що:

Христос Родився!

Зашуміли крильми Божі ангели — посланці людських бажань та думок. . .

Полетіли тисячами по золотих доріжках проміння сходячого сонця, до престола на небесах.

Ранні роси падали та будили квіти і природу.

Пташки заспівали раню колискову Христові — Дитині.

Вітри полетіли в широкі простори голосити вістку всьому світові.

Ясне сонце викотилося по тканім золотом та пурпурою килимі і впало гарячим промінням у стаєнку з поклоном Сонцю людства.

Три царі впали на коліна перед яслами-колискою — Царя світу, а пастирі несли радісну вістку між народ:

Христос Родився! Славіте!

Ольга Олександра Дучимінська

УСІЙ НАШІЙ ДОРОГІЙ РОДИНІ,

усім нашим приятелям і знайомим,

желаємо

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

й радісного та щасливого

НОВОГО РОКУ!

Леся, Доня й Денис Івасюки,

Едмонтон

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

і

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

б а ж а є

центральна управа Союзу Українок Канади і редакція „Променя", всім своїм читачам, членкам організації та їх родинам.

Вітаємо святочним привітом Центральну Управу та членів складових організацій СУС.

Найкращі святочні побажання засилаємо всьому українському народові у світі та на рідних землях.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ! *СЛАВІТЕ ЙОГО!*

Під Новий Рік

Навколо радісні гукання, —
Новий стрічає Рік
юрба весела, п'яна,
Пливуть з вином святочні побажання:
Кому предовгий вік,
кому багатство, слава

Самотна я, лиш тіні біля мене,
найближчих, дорогих,
для мене незабутніх.
Нанизую невтішні сльози-перли
в разок прохань сумних
до тебе, Рік Наступний.

Нехай для інших слава і привіти,
мені лиш сили дай
народові служити.
Отруйним силам розпачу й зневіри
вогнем страшним не дай,
моє життя палити.

Нехай нещирість, лицемірство, злоба
оточуть мене
щодня і щогодини, —
дай витривалости, щоб правда люба
світила все мені
в найбільші хуртовини.

Щоб із шляху тернистого не збочить
на легкі ті стежки,
де бродять слободухі,
які народніх ран немов не бачать,
народніх мук тяжких, —
влий більше сили мені в душу.

Е. Славкова

Лариса Мурович

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Лине, лине з височини
Свят-Вечірній передзвін,
Наше серце в Україну
З передзвоном в перегін.

Чи не вийде наша Мати
До порога, до воріт?
Ми прийшли колядувати
Побажати многих літ.

Всі дороги в нашім полі
Присипає сніговій,
Доведеться поневолі
Переждати буревій.

І на прерії гостинній
Уявляти рідний край,
Святкувати на чужині
Присипляючи одчай.

Цить же серце, хоч як шкода
Літ, що йдуть в невороття —
Все по бурі йде погода!
В тому ж сила й суть Різдва.

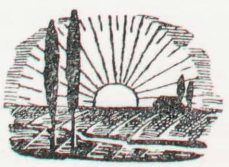

ДО ПИТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

(Відчит виголошений на з'їзді Союзу Українок у Вінніпеґу)

Під сучасну пору проблема виховання нашого молодого покоління виростає до розмірів величезної ваги. Вона нас постійно турбує і тому не диво, що на кожних наших зібраннях чи з'їздах ми присвячуємо їй чимало уваги.

Від розв'язки цієї проблеми залежить, чи наша молодь зможе і надалі зберегти духовий зв'язок з Україною—землею своїх дідів і батьків і бути носієм української правди в широкому світі, чи таки згодом розтопитися в чужинецькому морі.

До позитивної розв'язки цього питання можна дійти тільки через відповідне виховання цього молодого покоління, а головним чином через родинне виховання, бо ж родина являється основною клітиною народу, це його основна сила.

Одним з головних, а може таки чи не найголовнішим засобом у вихованні кожного народу є рідна мова, а серед українського народу, в наслідок різних історичних обставин, рідна мова відограє дуже важливу ролю.

Чому мова? Мова народу, це найважніший чинник, що в'яже його в суцільну цілість, це основа, яка дає змогу народові бути окремим народом, бути нацією. При помочі мови пізнається минуле народу, пізнається його звичаї, обичаї, пісні, літературу, отже пізнається історію і культуру, іншими словами, душу народу. Особливо ми — українці, що відірвані від рідної землі, зберігаючи оту душу нашого народу найкраще зможемо задержати органічний зв'язок з нашим народом.

Плекання української мови і рідної культури тут в Канаді нічуть не зменшило вартості українців, а навпаки, принесло великі успіхи. І наше теперішнє буття тут і відповідне положення, ми завдячуємо лише нашим українським піонерам, які мали сильну віру, відвагу і завзяття, що гартувало їх духа, що не дало скотитись в провалля, а все підбадьорувало йти вперед, все підноситись на вершини. Вони ж так гарно зберегли всі наші духові цінності і передали з гордістю їх нам, і завдяки тому, ми сьогодні як рівні з рівними серед наших співгорожан.

Звичайно, що це не одному з нас видається мотивом базованим лише на сентименті, але треба признатися, що в житті кожного сентимент відіграє певну ролю, а буває і такий, що заслуговує великої уваги, як і в цьому випадку.

Розгляньмо питання української мови під аспектом культурним, мовним і практичним.

Отож виходячи з чисто культурних мотивів, ми бачимо, що в теперішній час для кожної освіченої і культурної людини є необхідним знання двох, а то й більше модерних мов. Цього тепер вимагають і у високих школах-університетах, чим якраз стараються піднеси культурний рівень своєї країни.

Кожна людина, що знає більше як одну мову, має можливість пізнати більше як одну культуру. Це дає їй змогу порівнювати ті культури і аналізувати та збагачувати свої знання. Це допомагає кристалізувати її характер, вона поширює свій світогляд і тоді людина росте духово. Безумовно, що з такою людиною числиться довкілля, вона має широкі можливості для себе і є корисною для суспільства.

А чи призадумалися ми коли над тим глибше, що не раз говориться серед нас, а саме: що наші люди дуже здібні і виявили себе в різних ділянках життя, що наші діти добре вчаться в школах — значить ми талановитий народ. Отож коли ми вглянемо в це глибше то побачимо, що ми такий здібний народ якраз завдяки передовсім впливові кількох культур, на який майже скрізь наш народ виставлений, напр., тут в Канаді — вдома рідна українська культура, а в довкіллі і школі англо-саксонська чи канадійська. Можливо, що ніхто з нас і не здає собі з того справи, але назагал так є, що наші діти цікавіші над тим застановлятися, і думати, а тим самим збагачувати свої знання та поширювати світогляд.

Що знання більше як одної мови підносить не тільки особисту культуру людини, але разом з тим і цілої країни, не минуло ока урядових чинників і наслідком чого бачимо, що рішено, щоб в школах вивчати більше мов поза дотепер зобов'язуючими англійською чи французькою, а передовсім звернено увагу на вивчення матірних мов, якими говорить народ, населення провінцій. Це підсилить плекання різнородних культур, що буде з б а г а ч у в а т и Канаду та підносити її до рівня вищих культурних країн.

Далі, розглядаючи українську мову під чисто мовним, або т. зв. лінгвістичним аспектом, ми знаємо, що українська мова належить до великої групи словянських мов і займає серед них центральне положення. По своїй структурі вона схожа до російської мови, фонетикою підходить до сербсько-хорватської, а лексикою близька до польської мови. Тому українська мова являється ключем до всіх словянських мов, вона є отим помостом, що з'єднує всі словянські мови в одну родину. Українська мова дуже багата, в ній розвинена вся термінологія в кожній ділянці науки. Українською мовою тепер можна порозумітися у всіх галузях життя словянського світу.

Українська мова легша у своїй вимові ніж інші словянські мови, вона також дуже милозвучна і займає одне з перших мість в музичному світі після італійської мови.

Одначе ми цього чогось не добачаємо і звикли переоцінювати інші словянські мови.

Як я вище згадала, українська мова належить до групи словянських мов, якими сьогодні говорить около 250 мільйонів людей, як також є рідною мовою 50 мільйонового українського народу.

В теперішній час в світі дуже розвиваються точні науки, великі досягнення зроблено на технологічному полі та в ділянці міжпланетарних полетів. З того приводу дуже часто нам приходиться чути і про великі успіхи Росії. Так, це правда, що в Совєтському Союзі, країні скрайнього матеріялізму, великий натиск кладеться якраз на розвиток тих ділянок науки, але ми не сміємо утотожнювати Росії з Совєтським Союзом, пам'ятаймо, що після Російської Республіки, Україна являється найбільшою республікою і наука не менше там розвивається як в самій Росії. В Україні є Академія Наук, там є кількасот дослідних центрів. На науковому полі затруднені великі тисячі українців. Одним з прикладів може послужити особа проф. Капиці, який являється головою всіх нуклеарних дослідів в Совєтському Союзі.

В інших ділянках совєтського життя українці займають також визначні становища, так як в дипломатії, торгівлі, мистецтві, а передовсім в армії. (Біда тільки, що не служать своєму народові). Тим самим велике число наукових видань і публікацій виходить українською мовою.

Говорячи тут дещо про розвиток певних ділянок науки і деякі досяги в Совєтському Союзі, я не маю наміру висловлювати похвал в тому напрямі, я тільки хотіла б хоч частинно висвітлити як зросло значення української мови тепер і яке вона, окрім культурного, має велике практичне застосування. І щоб в сьогодніший час іти крок в крок з розвитком наук, то окрім офіціяльної державної мови з інших мов значення має не тільки російська, як чомусь більшість звикла думати, а також і українська мова.

Якже ж ставляться в нас українці до питання української мови і разом з тим української культури?

Не буду з'ясовувати і перечисляти яких успіхів добилися українці тут в Канаді, бо ж кожному з нас це відомо. Отже коли нас і нашу культуру інші високо оцінили, коли українці зайняли в різних ділянках державного і політично-громадського життя високі позиції, по університетах Канади викладається українська мова, українську мову вивчають і по вищих — середніх школах Альберти і Саскачевану, робляться заходи і в інших провінціях, є певні надії про впровадження української мови в школах Манітоби, то українці вважають, що вже все зроблено, і не тільки, що почали спочивати на лаврах, але й збайдужіли.

Українці самі почали занедбувати свою мову та своє рідне, а тим самим, може і не свідомо, почали топтати оті великі цінності, що зберегли для нас наші піонери в Канаді. Наші діди і батьки в Канаді не тільки зберегли і передали нам рідну мову, рідну культуру, а ще й безліч культурно-громадських установ та нашу рідну Церкву. І тільки їм за те, що вони не розтопилися в отому чужинецькому морі, а збереглись окремим народом, ми завдячуємо успіхи українців. За те ми їх згадуємо з пошаною і нас інші шанують. А як нас згадають ті, що по нас прийдуть і хто пошанує, коли ми і надалі залишаємося байдужими?

Ось до чого доводить наша байдужість, або недоцінювання справи: хоча і дозволено українську мову в вищих-середніх школах, але скільки її вивчає? А в Манітобі, де кожний восьмий мешканець українського походження, а Вінніпеґ вважається центром українського життя Канади, прийшлося на протязі останніх двох років закрити курс українознавства на літніх курсах університету, що провадився попередньо. Не знайшлося заінтересованих. А

скільки вписалося на виклади української мови в університеті і користає з того?

Далі, в наших культурно-громадських установах і навіть недільних школах панує англійська мова. А цього таки аж ніяк не сміє бути. Бо коли склалося так, що нам вже тяжко задержати українську мову в щоденному житті в наших родинах і домах, то вона обов'язково повинна бути нашою святочною мовою. В наших українських установах, наших школах і церквах має бути українська мова. Виховники наших дітей і молоді повинні послуговуватися лише українською мовою, а англійську вживати як допоміжну, бо в іншому разі, оті всі літні курси, літні оселі для наших дітей згублять український характер і стратять своє значення — а тоді вони не потрібні. З другої сторони, таке зберігання української мови дає нагоду нашій молоді застосувати її практично, послуговуватися нею, що має дуже позитивне значення. Коли ж наші діти розуміють українську мову і навіть вміють читати і писати, але не мають нагоди нею розмовляти, знання оті маліють, замість розвиватися губляться, а мова стає чужою.

Після цього частинного розгляду питання української мови, її значення для українців і як мови взагалі, повторюю сказане на початку, що мова це один з найголовніших чинників у вихованні молодого покоління.

Виховання провадиться через Церкву, організації, культурно-громадські установи і скрізь там має бути українська мова.

Але головне виховання дає родина, ота найменша, але і найосновніша клітина народу. В українській родині здавен-давна мати відограє велику ролю. На матері лежить отой найпочесніший, а разом з тим і найтяжчий обов'язок виховання народу. Від того яке родинне виховання дасть своїм дітям мати, залежить буття народу.

Отож українська мати повинна з найраніших днів життя своєї дитини старатися наповняти серце і душу дитини отим найвищим добром, яким є Бог і все рідне, змаленьку впоювати в дитячу душу любов і пошану до рідної мови, рідної культури і свого народу.

В українській родині поруч з матір'ю повинен стояти батько, як помічник у вихованні — і спільним зусиллям дати своїм дітям українське родинне виховання.

А всім нам завжди треба пам'ятати стару правду, що хто здобуде душі дітей — той здобуде майбутнє!

Іра Тарнавецька

Майбутність журнала у наших руках

В руках грудневе число журнала, а в пам'яті ще так свіжі картини турбот за його видання. Майже два роки робилися наполегливі приготування до видання необхідного для українського жіноцтва в Канаді журнала.

Коли на сторінках в "Українському Голосі" не можливо було вміщувати необхідних з організаційного життя матеріялів, тоді рішено приступити остаточно до видавання власного журнала.

В 1958 році на домініяльному з'їзді Союзу Українок Канади в Едмонтоні запало рішення видавати власний журнал і тут же доручено центральній управі негайно приступити до діла. Рішення з'їзду членки прийняли з ентузіязмом. Проголошено кампанію збирання жертв на видання журнала і позитивні наслідки були зразу ж таки на з'їзді. Першою що зложила свою жертву на журнал в сумі 100 доларів, була пані М. Будник з Едмонтону. Ця перша примірна в поважній сумі жертва мала вплив на дальший ряд щирих і ціних пожертв. Завдяки відділам і визначним одиницям, що подавали моральну і матеріяльну піддержку як централі так і нашій редакторці пані Н. Когуській, наш журнал має вже за собою один рік праці.

Хіба може котра з нас забути минулорічне Різдво, коли то до наших хат загостив давноочікуваний гість — журнал "Промінь"?

З того часу "Промінь" заходив до нас кожного місяця, несучи на своїх сторінках високовартісні статті з обсягу нашої літератури, історії, міжнароднього жін. руху, прекрасні поезії, оповідання і вірші нашим найменшим, вісті з відділів, про мистецтво, плекання здоров'я, новини з обсягу домашнього господарства і т. д.

Через журнал ми познайомилися з багатьома здібними членками, що їхні праці друкувалися на сторінках "Променя'. Ми повинні бути гордими, що в наших рядах є здібні і талановиті жінки. Велика і щира подяка належиться їм за це, що працювали цілий рік безкоштовно і в цей спосіб дали велику піддержку розвоєві журнала в першому році його існування.

Богу дякуват перший рік праці з журналом пройшов успішно.

Усі ми, членки Союзу Українок Канади повинні бути свідомі того, що праця з журналом на цьому не кінчається, з приходом нового року, наші обов'язки відносно журнала такі самі як були минулого року. Нашим обов'язком є при-

У П'ЯТДЕСЯТИРІЧЧЯ ТВОРЧОЇ ПРАЦІ

Найбільшою радістю для мистця-художника це його викінчений твір, який зроджується в глибинах душі мистця, викохується там і переходить на полотно — незалежно, чи це буде художник пензля, чи художник долота-скульптор. Десь у тихому ательє, може й найскромнішому, далеко від людських очей народжуються творчі задуми й оживають чудовими барвами одухотворені настроєм мистця.

Хто в силі збагнути солодкі муки творчости художника в хвилинах його творчого надхнення і той вічний голод духа давати все щось нове. В такий час вони, — мистці "не від світу цього" задивлені далеко в глибини творчих візій.

В старовинній Греції, де найсильніше розквітло було мистецтво, художників, поетів, композиторів боготворили, вінчали їх лаврами слави. Ми ж кажемо, що кожний мистець носить у душі "іскру Божу", цебто, що Бог обдарив його незвичайним талантом, дав йому можливість відтворювати красу світу, яка облагороднює кожну людину, красу, яка зворушує, яка виводить людину з сірих днів будня, викликає радість, освітлює наче соняшним промінням душу людини та кличе її до добрих діл.

Український народ, якого культура та її творці йшли тернистими дорогами, не відстав від інших народів в Европі в своїй творчій мистецькій праці. Чимало художників пензля, долота скульптора, поетів, письменників, композиторів видав він з себе. Годі було б їх перечислювати в цій нашій короткій згадці, бо присвячена вона спеціяльно одній з заслужених творців художнього мистецтва проф. Катерині Антонович, якої 50-річчя творчої праці святкувало українське суспільство міста Вінніпеґу.

Святкування це відбулося виставкою малярських праць пані Катерини Антонович, а улаштоване Українською Вільною Академією Наук в Українськім Народнім Домі, яка тривала від 19 до 23-го листопада 1960 року.

Про перебіг святкування не будемо зупинятися, про це вже широко описувала українська преса міста Вінніпеґу. Хочеться сказати щось про саму художницю, якої життевий шлях є такий багатий на переживання, якої духовий світ є так повний краси і добра і, в якої раз вибрана ціль життя ніколи не тратила свого змісту й до якої вона прямувала почерез усі труднощі, перепони та якої обличчя завжди одухотворене вічною молодістю.

Виставка пані Антонович складалася з 83 позицій: пейзажі, портрети, акварелі, етюди, рисунки та ілюстрації, виконанні: олією, вугіллям, темперою, пастилями і красками.

Є це п'ятдисятирічний доробок художниці, однак не всі її праці були тут виставлені. Багато з її малюнків знаходиться сьогодні по різних приватних збірках в Канаді, в Америці, частина їх залишилась у Празі в Музеї Визвольної Боротьби, в Парижі, в Мюнхені, в Австралії....

Народилась пані Антонович в Харкові на Великій Україні. Там вона й закінчила вище початкову школу (гімназію) та школу Малювання і Рисунків. Опісля студіювала медицину в Петербурзі в Медичному Інституті і хоч примушена була залишити цей факультет, то він дав їй таки багато зі студій анатомії, яка є такою важною для кожного артиста маляра. Згодом виходить вона заміж за Дмитра Антоновича, пізніше славного професора мистецтвознавства.

Замешкавши з чоловіком у Києві, пані Антонович вступила до Київської Академії Мистецтва, де частинно працювала в клясах мистців Кричевського і Бойчука, там і закінчила мистецькі студії. Ця сама Академія висилає малярку поза околиці Києва до Ржищева — викладати в Ржещівськім Педагогічнім Інституті малювання.

Згодом молоде подружжя виїжджає до Італії і там через три роки пані Антонович поглиблює своє знання з обсягу мистецтва. Европа, зі своєю старинною культурою та палахкотячими настроями в малярстві, манять молодий талант і ось знову вона з чоловіком у Швайцарії, Німеччині, та Франції.

єднувати передплатниць, складати жертви на фонд журнала, і по можливості виконувати всі розпорядження відносно журнала. Коли наш журнал буде забезпечений матеріяльно, централя зможе запросити до співпраці ще декілька відповідних людей, що дописували б на бажані теми.

Зновим 1961 р., справа журнала лежить у наших руках, працюймо з таким самим завзяттям як минулого року, а успіх в наших змаганнях буде на славу нашій організації.

Ольга Лукомська, референтка журнала

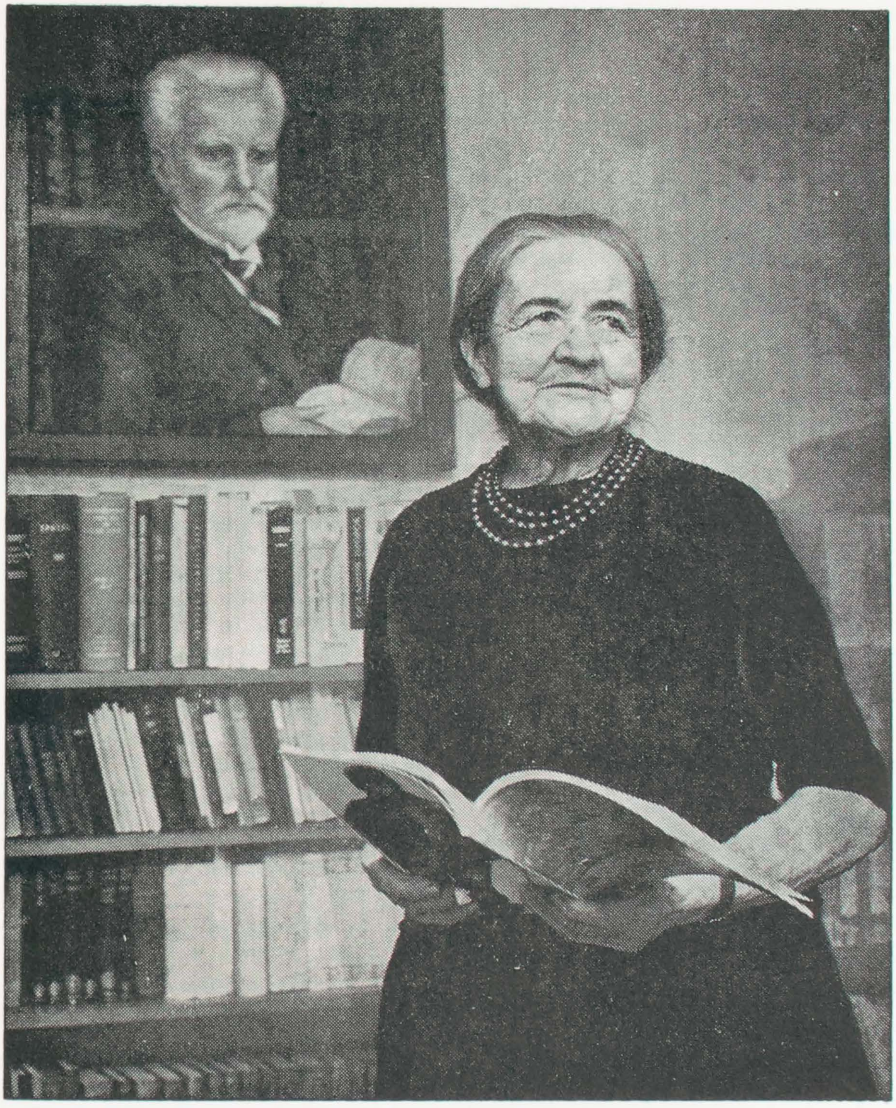

Катерина Антонович. Поруч портрет її роботи, проф. Дмитра Антоновича.

Фото „Фрі Прес"

Світова війна, російська революція, відродження української держави, все це те, чим жила і про що мріяла кляса української інтеліґенції, до якої належали Антоновичі. Великі історичні події кріпко прив'язують родину Антоновичів до рідної країни.

Та ось скінчилося усе, не встоялась молода українська держава і перед її найкращими синами та доньками стелиться шлях на далеку чужину. Перша і довша зупинка, це Прага, де скупчилася вся провідна верства політичної еміґрації. Тут вона могла зберегти себе для України і була першою еміґрацією на теренах Европи, що виконувала добровільну службу амбасади українського народу.

В Празі пані Антонович знову при праці в Студії Пластичного Мистецтва в Українськім Вільнім Університеті закінчувала курс філософії і мистецтва.

Свої праці у виставках мала пані Антонович в таких містах Европи: Празі, Берліні, Римі. А на цім континенті виставляла свої малюн-

ки в Вінніпеґу, Монтреалі, Торонті, Ню Йорку і Дітройті.

Та був би не повним наш, хоч і короткий образ, коли б ми проминули і суспільно-громадську діяльність малярки. Першою з таких праць була Недільна Школа Грамотності в Харкові, де вона працювала як лекторка. Була членом РУП у Києві, працювала в Музеї Визвольної Боротьби України в Празі. Була вона в Празі довголітнім членом Українського Жіночого Союзу, де співпрацювала з такими визначними постаттями, як Зинаїда Мірна, Софія Русова й інші. Була там же 10 років головою Українського Дитячого Притулку. Є вона також членом УВАН. У Вінніпеґу пані Антонович є членкою жіночого товариства ім. Лесі Українки при Українському Народнім Домі.

Т. Шевченко — вугіль

Не згадували ми досі, що пані Антонович була матір'ю трьох дітей, які кожне з них покінчило вищі студії і тепер пані Антонович живе при своїй дочці, д-р Марині Рудницькій у Вінніпеґу.

Остання світова війна знову вивела на дорогу скитань багато нашого народу і ось в 1949 році пані Катерина Антонович у Вінніпеґу. Тут вона, хоч виснажена довгими переживаннями, бо похоронила вже й чоловіка десь в далекій чужині, знаходить для себе зайняття — відкриває приватну школу малярства і рисунків для дітей. Приміщення на школу дав Український Народний Дім.

З цієї школи вже дві учениці скінчили студії мистецтва в школі при Манітобському університеті—Дарія Зельська і Христя Навроцька.

50-літній ювілей творчої праці застав художницю при добрім здоров'ю, бадьору, повну

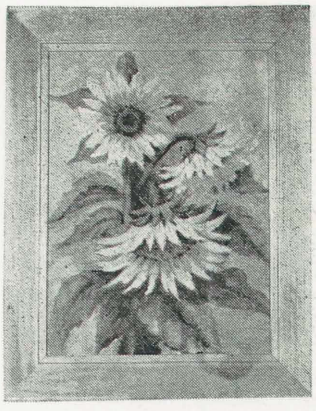

Соняшники — олія
(З колекції О. Войценко)

творчих задумів. Вінніпеґський щоденник "Фрі Прес" присвятив досить місця виставці і самій малярці.

Сама пані Антонович як людина надзвичайно скромна і добра. Ця доброта випромінює з її очей, з її утомленого обличчя, з її ніжної усмішки, й якось тепло стає на душі при розмові з нею. Були у пані Антонович і тяжкі хвилини щоденних турбот і переживань, особливо на початках в Канаді, однак ніхто ніколи не чув від неї слів нарікань, скарг, чи вияву невдоволення. Для кожного у неї тихе слово розради і приязна усмішка.

Школа рисування пані Антонович набирає у Вінніпеґу все більшої популярности. Мистецтво в Канаді починає ставити перші кроки взагалі, а серед українців також. До школи пані Антонович покищо вчащають діти українських родин. Школа є під опікою патронату, головою якого є пані О. Войценко, і кожного року школа дає виставку рисунків учнів.

Хай же і наше слово привіту з приводу золотого ювілею полине до пані Антонович, щоб ним висловити щиру оцінку з досьогочасної творчости та осягнути задумані.

Н. Когуська

ЗОЛОТІ ДУМКИ УЛЯНИ КРАВЧЕНКО

Тих іскор, що їх кидає
геній ув уми людства,
що у житті злиденнім сяють
сонцем, — погасить дарма!

("Гнобителям")

З МІЖНАРОДНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В МОНТРЕАЛІ

Перший раз в історії, Американська Федерація Жіночих Клюбів скликала свої річні збори поза межами свого краю, вибравши найбільше місто Канади, — Монтреал. Сорок вісім стейтів Америки були зарепрезентовані делеґатками. На останніх два дні — 30 вересня і 1-го жовтня заряджено було спільну конференцію з Канадійською Національною Жіночою Радою. В цій величавій зустрічі, в славному готелі "Квін Елизабет", брало участь около 300 учасниць.

Ціль цієї конференції була, — щоб загально розслідити взаємні відносини ЗДА і Канади, та скріпити порозуміння відносно спільних для обох країн проблем.

Серед привітної та дружньої атмосфери, при спільному президіяльному столі, коло якого гордо стояли прапори обох країн, відбувалися два дні надзвичайно важливі, корисні та цікаві промови, дискусії та наради на актуальні теми дня.

Точно в десятій годині в п'ятницю рано 30 вересня, пані Е. Лі. Озбірн, — голова Федерації Жіночих Клюбів, відкрила конференцію, сама невеличка, елеґантна пані, своєю милою персональністю та великими здібностями тримала наради на високому рівні.

Прочитано теплі, щирі привіти від королеви Єлисавети та від президента Айзенгавера.

Пані І. Финлейсон, — голова Канадійської Національної Жіночої Ради, уміло та сердечно привітала наших посестер, висловлюючи передбачену велику користь та скріплення порозумінь у щоденних проблемах.

У своїй відповіді, пані Озбірн, сказала, що ця поважна подія, є ознакою більшої відповідальности в міжнародньому життю.

Вступну промову виголосив проф. Мексвел Коген, заступник декана правничого факультету МекҐил університету. Його головна думка була, що помимо добрих сусідніх відносин, конче треба, щоб американці загально більше цікавилися канадійцями і розуміли їх відносини.

В справі торгівлі, економіки та міжнародньої кооперації, дуже добре вив'язалися: пані В. Армстронґ — заступниця голови канадійської делеґації до американської амбасади, І. Ричі, — помічник підсекретаря закордонних справ Канади, Р. Т. Смит, — дорадник політичних справ при американській амбасаді.

Тому, що торгівля між обома країнами є більша, ніж між якими іншими країнами в світі, потрібно довгочасної згоди щодо збутку надвишок.

Канадійська економіка може бути серйозно нарушена подіями в ЗДА, що не раз ж у р и т ь Канаду.

Конечно потрібно міжнародньої кооперації — спільних комісій, щоб задовольнити обидві країни.

На бенкеті в п'ятницю ввечорі, предсідницею була пані І. Финлейсон. Привіт від міста Монтреалу зложив мейор сенатор Сарто Фурніє.

Головним бесідником був д-р Ґ. В. Дейвідсон,—заступник міністра горожанства й іміґрації.

В суботу рано, відбулася дуже цікава дискусія — "Освіта в модерному світі". Конечним є заохочувати студентів осягати і р о з в и в а т и свій ум і здібності до найвищого степня.

Особливу увагу треба звернути на талановитих та високо здібних дітей, бо світ сподівається від них проводу.

Звернено увагу на проблему кримінальної і неморальної літератури, яка приносить велику загрозу молоді.

При обіді промовляла панна Ройс—директор жіночого бюра департаменту праці в Канаді. Її тема — "Роля жінки сьогодні". Хоч найважніша роля жінки є в домашньому господарстві, то в теперішнім світі — жінка, щоб затримати себе нарівні з сьогоднішними обставинами мусить бути самостійна — вона мусить бути свідома своєї поваги і обов'язків. Жінки мусять мати нагоду прийняти визов часу, виявляти свої здібності у вихованню родини, і в зайняттю та знайти час для суспільної праці.

При кінці обідньої сесії, дуже приємно та з в о р у ш л и в о переведено вшанування сенаторки Карін Вилсон. Голова, пані Озбірн прочитала почесну ґрамоту. Вручаючи цю ґрамоту сенаторці, вона сказала, що 11½ мільйона жінок Канади висловлюють їй свою любов та високу пошану.

По обіді пані Финлейсон і пані Тирнер Бовн дали дуже цікаві звідомлення з Конґресу Міжнародньої Жіночої Ради в Істамбулі, показуючи багато знимок.

По відспіванню "Боже Щасти" і "The Star Spangled Banner", делеґатки, на запрошення

Як святкують Різдвяні Свята на Підкарпатській Україні

(Зі споминів Анастасії Демітрак з Монтреалу)

День перед Різдвом все в хаті мало бути чисте, попране.

Батько збирав всі ярма з упряжі волів, якими ще колись давно їздили діди і прадіди, ланцюги від гальмування воза, стару сокиру і клали під стіл. Це на те, щоб душі покійників були в хаті під час Святої Вечері.

Сніп з дорідного вівса ставили на покуті під образами.

Наші мама пекли спеціяльний хліб з грубого грису з ріжного збіжжя для худоби, щоб почастувати кожну худобину. Перед Святою Вечерою всі родиною, за винятком мами, йшли зі свічкою в руках до стайні і покраяний хліб давали кожній худобині. Скільки худоби в стайні, стільки кусників хліба наперед накраювали. Коли ми входили до стайні, то вся худоба наче під команду вставала і очікувала. Батько проказував молитву: "Панна Марія, Божая Мати— слиш, бо ми їмо святий книш", частували книшем кожну худобину, вносили свіжого сіна, підсипали вівса, щоб всій худібці було всього подостаткам.

Відтак йшли по солому й сіно, що було приготовлене до хати. Насамперед несли вівсяного снопа, а так солому і сіно. Входячи до хати кожне, повторяло за батьком "Христос Рождається!", мати відповідали: "Славіте Його!". Розстелили ми пахучу солому по долівці, по лавках, під стіл сіно, а мама посипала горіхи під стіл і лавки.

По тім ритуалі ми всі милися в літеплій воді, до якої батько кидав срібні гроші, благословляли воду словами: "Нехай же Ісус буде з вами!" убиралися в чисте убрання кожне одержало срібний гріш — то було все, що ми мали на різдвяний дарунок.

На столі під обрусом сіно, а під сіном пшениця. На застеленім білим обрусом столі хліб, а в нім засвічена воскова свічка. Мама приносять кутю в одній мисці для всіх. Кожне тримає свою ложку, а батько переводить молитву, благословить кутю і благає щастя для родини. А звертаючись до родини каже:

— Хто чим согрішив, хай сьогодні покається перед Народженим Спасителем, Ісусом Христом, що прийшов на цей світ відкупити людство від гріхів. І я грішний каюсь перед Тобою, Христе Боже наш, прости і помилуй нас!". По цім всі разом (нас було 9 душ) проспівали перших два звороти "Бог предвічний народився".

По тім вже почали вечеряти — кутя, губи, бобальки з тіста круглі як малі яєчка, вареники з капустою, з кашою, біб, горох, пісний борщ, смажена риба, узвар з сушених овочів. На столі одна спеціяльна тарілка, а на ній потрошки кожної страви. Це для невідомого гостя.

По вечері колядували "Нова радість стала".

Посуду зі стола збирали по вечері, але мити не можна було. Ложки мав зібрати той, хто виростав вже на пастуха. Він мав скоро скрутити з соломи перевесло, всі ложки ним зв'язати і скоренько положити під обрус. Це означало, що він зможе опанувати владу над худобою літом на пасовиську.

По вечері всі лягали відпочити на соломі на долівці. (В деяких частинах України називають її дідухом). Згодом з'являлись колядники. Коли хто з нас дітей бажав йти колядувати, то йшов, особливо зі звіздою. З колядою ходили майже цілий тиждень.

До церкви на Різдво йшли дуже рано і то через усі три дні Різдва.

На третій день Різдва, вставали дуже раненько, до схід сонця, збирали з долівки солому, крутили перевесла і обв'язували ними дерева в саду. Всі дерева мали бути обв'язані ще поки розвидниться. Це мало охороняти овочеві дерева від бурі, та від зламу гілля. А сіном, що було на столі під обрусом частували маленькі ягнятка. А що залишалося з соломи і сіна то тримали на гнізда під гусей і курей, що висиджували молодих.

Новий Рік у нас святкували дуже тихо. Всі йшли до церкви. В кого вдома був Василь, то

мейора міста були гостями на чайному прийняттю в міському ратуші (Сіті Гол).

Ось так закінчилася одна з найвидатніших конференцій, яка напевно буде мати далекосяглі наслідки приятельства та зрозуміння одні до одних, що є так важні в теперішні часи.

Для мене як учасниці, заступаючи голову Союзу Українок Канади, це була небуденна подія, це була зустріч ідейних жінок двох сусідніх країн з великим досвідом та високими ідеалами.

Анна Токарик

справляли "Василя", а він мусів "з а с і в а т и" пшеницю і вдома і в сусідів, а за це діставав дарунки.

З святочних настроїв запам'ятався мені Щедрий Вечір і Йордан. У Щедрий Вечір знову навечір'я, все пісне, але смачне, по вечері всі йшли на щедрівку, а дохід був призначений на Рідну Школу.

В щедрівках було багато жартів, особливо серед дорослої молоді. Щедрували переважно хлопці, які носили з собою довгі лозинові прути. Хоч Щедрий Вечір це переважно свято і веселощі молоді, то проте в нім строго зберігалися святочні ритуали і повага. Ось одна з наших щедрівок, яку у нас щедрували:

Щедрий Вечір, святий Вечір
Божая Мати малого Ісуса повиває,
По всіх кутках пеленок шукає.
А ви, люди, чуйте, щедрівки святкуйте
І щедрівників принимайте.
Тож ви, люди, знайте, Бога споминайте.
Всі корови, ялівки і птиці погодуйте.
А ми рогом трубимо, Ісуса Христа славимо.
Дайте ж нам колача, бо виведем рогача.
Будем рогом трубити і на конику їздити.

А оце щедровечірні віншування, що їх складають господарям щедрівники:

Бажаєм вам щасливий Новий Рік,
Щоб прожили ви з родиною довгий вік,
Щоб були багаті, як свята земля,
А веселі, як свята квітуча весна.
Щоб родились ягнятка, лошатка, телятка,
А вам господині хороші — курятка, гусятка і [качатка,
А довкола хати ластівки, щоб були щасливі [дівки,
У садку горобці, щоб були веселі ваші хлопці.
Даємо вам лозинові галузки,
Щоб були у вас добрі і чемні пастушки,
Щоб у поле худобу гнали і весело співали,
Та вівці й ягнятка від вовків відганяли.

На другий день раненько правилося в церкві Служба Божа, а освячення води відбувалося на річці з дуже гарним церковним обрядом.

Освячення води на річці, хоч і морози тоді бувають тріскучі, але має свій властивий чар, який робить глибоке враження, що остається окрасою святкових споминів на ціле життя.

Анастасія Демітрак

ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та
ЩАСЛИВОГО Й УСПІШНОГО НОВОГО РОКУ
б а ж а є

членству і прихильникам складових організацій СУС, проводові центральних управ та управ відділів складових організацій СУС: Товариству Українців Самостійників, Союзові Українських Народніх Домів, Союзові Українок Канади, Союзові Української Молоді Канади, Інститутові: ім. П. Могили, Св. Івана, Св. Володимира. Високопреосв. Митрополитові ІЛАРІОНОВІ, Високопреосв. Архиєпископові МИХАЇЛОВІ, Преосв. Єпископові АНДРІЄВІ, Світлій Консисторії УГПЦ, Колегії Св. Андрія, Духовенству й Монашеству і вірним Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Редакціям і працівникам: "Українського Голосу", "Вістника', "Проміня" та всьому українському народові.

ЦЕНТРАЛЯ СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ САМОСТІЙНИКІВ

Д-р Л. Г. Фарина, голова. **К. Теличко,** секретар.

НАШЕ ЗДОРОВ'Я

БРОНХІЯЛЬНА АСТМА

Бронхіяльна астма є хронічна хвороба, щ. виявляється періодичними раптово приходячими нападами задухи, причиною яких є звуження дрібних бронхів. У цьому відіграє ролю порушення функції бронхів. Велике значення у розвитку нападів має підвищення чутливости організму до деяких речовин, так, наприклад, напад може виникнути при вдиханні речовин, до яких хворий чутливий (виробничий пил, пари бензину, гасу і т. д.). Часами при вживанні деяких ґатунків риби, раків, суниць, яєць, ліків.

Це дає можливість думати про алергичну природу астми, тобто про підвищену чутливість хворих до деяких речовин (алергія). Впровадження цих речовин до організму навіть у дуже незначних кількостях викликає алергічну реакцію. Можна цілком уникнути нападів, як що виключити або привчити організм вводячи ці самі речовини у дуже малих дозах. Напад астми виникає раптово найчастіше у ночі, часами перед цим є почуття стиснення у грудях та загальне ослаблення. Під час нападу хворий намагається сісти, спираючись руками для поліпшення дихання. Хворий підбігає до вікна відчиняє його, шукаючи як би облегчити собі дихання. Вигляд у нього зляканий, лице бліде вкрите потом. Кінець нападу починається з кашлю з невеликим виділенням харкотиння, яке поступово виділюється легче, дихання поліпшується і напад закінчується. Тривалість нападу і його сила цілком індивідуальна. Напад триває від пів години до трьох годин. Самопочуття після нападу досить швидко покращується, але при довго існуючих нападах розвиваються явища бронхіту, емфіземи легенів, пневмо-склерозу і звичайно закінчується серцево-легеневою хворобою. Поза нападом, лікування бронхіяльної астми полягає у регульованому способі життя хворого та у зміцненні його нервової системи. Треба усунути алергічні моменти там де вони відомі, змінити професію, місце проживання і клімат у випадках сінної лихорадки (Hay fever). Деякі хворі почувають себе добре у гірській місцевості, а інші на березі моря. Лікування провадиться під доглядом лікаря новими анті-гістаміновими препаратами (піробензол, бенадріл та інші) дуже добре допомагає.

Д-р В. Я.

ВІТАМІНИ

Найбільш вивчено вітаміни: А, велику групу вітамінів В, вітаміни С, D, Е, К, Р. Деякі з жиророзчинних вітамінів — А і D містяться в значній кількості в продуктах ніби в напівготовому вигляді в формі так званих п р о в і т а м і н і в. Одні з них під впливом травних соків, інші під впливом ультрафіолетових променів сонця (або променів кварцової лямпи) перетворюються в організмі на чисті вітаміни. Знати цю обставину дуже важливо для використання можливостей збагатити організм вітамінами за рахунок дешевих, широко розповсюджених в рослинних продуктах провітамінів.

Відомо, що вітаміни, які надходять до організму з їжею, діють дружньо, злагоджено, не заважаючи один одному, а навпаки, ніби допомагаючи спільною працею поліпшенню стану організму. Деяких вітамінів в їжі буває недостатньо, тоді злагодженість порушується і виникає захворювання організму.

Щоб запобігти цьому, а також вилікувати захворювання, яке уже виникло, необхідно додатково вводити до організму вітаміни, яких невистачає, у вигляді чистих препаратів або вживати їжу, багату на ці вітаміни.

Як же діє на організм кожний вітамін зокрема?

Вітамін А. Вітамін А, або аксерофтол, в основному міститься в продуктах тваринного походження, особливо в тваринних жирах. В рослинних продуктах в значній кількості міститься його провітамін — каротин. Це красильна речовина, яка надає рослинним продуктам забарвлення від блідо-жовтого до червоно-оранжового. (Листки салати, шпинат, морква, сирі і варенні, обрикоси і помідоровий сік).

В організмі каротин під впливом травних соків, які містять фермент каротиназу, перетворюється на вітамін А. Тільки половина вживаного каротину може перетворитися на вітамін А, але й це залежить від ряду умов — вигляду продукту, що містить каротин, наявності в їжі достатньої кількості жиру, термічної кулінарної обробки продукту, наявності в їжі вітаміну Е. При відсутності цих умов каротин всмок тується з їжі в кількості лише одного проценту.

Вітамін А звуть ще вітаміном росту, тому, що він дійсно сприяє ростові і правильному

ОУЖ на терені Великої Британії

Цікаве звідомлення з праці Обєднання Українських Жінок у Великій Британії подає часопис "Українська Думка". Отже на терені Великої Британії знаходиться 19 гуртків (ми називаємо їх в Канаді відділами) в яких згуртовано 700 членок.

Центральна управа ОУЖ знаходиться у Лондоні, яка покладає багато зусиль, щоб дати належний провід, цікаву програму діяльности та держати організацію сильною й живучою.

Понище поміщуємо уступ статті "Українські жінки при праці" д-р І. Калюжної, голови ОУЖ Великої Британії, в якій з'ясовано головні завдання й працю, що її виконує зорганізована українка у вільному світі.

УКРАЇНСЬКІ ЖІНКИ ПРИ ПРАЦІ

Довгу і тяжку дорогу перейшла наша організація від часу її заснування в 1948 році. В деяких роках так вилгядало, що ніяким зусиллям не вдасться збудити творчого духа української жінки, надхнути її свідомістю свого історичного завдання, додати їй сили, запалу, побороти всі труднощі на шляху організаційного життя жіноцтва Великої Британії.

Ділянки праці суспільно громадської й культурно-освітньої спочатку лякали шириною своїх завдань. Сьогодні, як бачимо, наші жінки беруть активну участь в організуванні традиційних свят, академій, допомагають по мірі своїх сил і спроможностей в культурно-освітній ділянці таких організацій як СУМ, КВО, ОБВ, СУБ та інші.

Вони влаштовують курси вишивання, куховарства, писання писанок, організовують виставки українського народнього мистецтва, влаштовують постійно виставки його в світлицях СУБ-у, закуповуючи за власні гроші шафи-габльотки, а до них збирають вишивки, різьбу, писанки тощо. Тим самим наше жіноцтво свідомо зберігає культурні надбання нашої Батьківщини.

Членки ОУЖ вкладають багато праці у справу виховання нашого дорасту, організуючи та беручи участь в провадженні дитячих садків і шкіл українознавства.

ОУЖ у Великій Британії має свої скромні, але власні матеріяльні засоби (лише з член-

---

розвиткові ростучого організму. Однак дія цього вітаміну на організм значно ширша. Недостача його в їжі, а значить, і в організмі, не тільки затримує ріст і загальний розвиток організму, а й призводить до виникнення захворювань рогівки ока, неправильного розвитку кісток, захворювання зубів, зниження опірності організму до інфекцій.

Особливо гостро відчувають недостачу вітаміну А в їжі діти. Взимку і напровесні, коли в харчових продуктах вітаміну А мало, серед дітей спостерігається захворювання очей — ксерофтальмія, що виникає внаслідок висихання слизової оболонки і рогівки очей. Якщо не лікувати це захворювання, воно може перейти в більш тяжке — кератомаляцію, тобто гнійне розм'якшення і розпад рогівки, що закінчується утворенням більма і втратою зору.

Своєчасне призначення препаратів вітаміну А, а потім їжі, багатої на цей вітамін (риб'ячий жир), виліковує ксерофтальмію і вона не ускладнюється кератомаляцією. В пізніх стадіях захворювання вітамін А вже не може допомогти.

В другій половині зими і напровесні, коли в їжі мало вітаміну А, у людини може виникнути куряча сліпота. Люди, у яких з'явилось таке захворювання, з настанням вечірніх сутінок нічого не бачать без освітлення, втрачають здатність орієнтуватись в знайомих місцях, відчувають ніби повну сліпоту. Вживання їжі, багатої на вітамін А, усуває це захворювання.

Систематичне вживання взимку і навесні їжі, бідної на каротин і особливо на вітамін А викликає захворювання слизових оболонок різних органів — шлунка, кишечника, сечостатевих і дихальних органів. Це сприяє утворенню каменів у нирках, в сечовому міхурі. Від недостачі вітаміну А шкіра робиться сухою, шершавою, схильною до запальних процесів, нерідко спостерігається випадіння волосся.

Людині для нормальної життєдіяльності організму на добу потрібно не менш як 2,5 мг чистого вітаміну А або біля 1 мг чистого вітаміну плюс 3,3 мг каротину, що міститься в легкозасвоюваних продуктах. Правильний підбір продуктів, що містять чистий вітамін А, а також каротин, легко задовольняє потребу людини у цьому вітаміні.

І. Г. Барченко

ських вкладок), а тому не потребує запобігати ласки чи просити про фінансову допомогу від інших організацій.

Це дає нашій організації можливість свобідно і самостійно провадити свою діяльність на добро і користь цілої української спільноти у Великій Британії.

Велика і тяжка праця лежить на плечах нашого організованого членства, наших жінок і матерей, що живуть на чужині. Вони працюють не лише вдома, виховують дітей, але також і йдуть на заробітки до фабрик, а крім того ще знаходять час і можливість послужити українській громаді.

Майбутнє наше в наших дідях! Це гасло не є чуже нашим членкам. Українська жінка знає, що вона є тим єством, що від нього залежить правдива і правильна підготовка наших дітей до світлого майбутнього. Лише вона, наша мати зі своїм дружиною в родині, зможуть і повинні виховати своїх дітей до 5-6 року життя, навчити їх рідної мови, віри своїх батьків, закріпити в серці їх любов, знання і пошану до рід ного краю. В школах українства та молодечих організаціях де повинно бути завершене виховання наших дітей в національному і патріотично-державницькому дусі.

Д-р І. Калюжна,
голова ОУЖ — В. Б.

За громадські заслуги
ТОРОНТО, ОНТ.

В життю наших організацій прийнявся дуже гарний звичай відзначувати одиниць за їх віддану працю для громади, а хто працює для громади на місті, той працює для цілого суспільства, для українського народу.

І так членки жіночого товариства, відділу Союзу Українок Канади ім. кн. Ольги в Торонті улаштували чайне прийняття своїй голові, пані Таїсії Бевш, з нагоди дня її уродин. Гостина відбулася 14 жовтня, в день св. Покрови.

Пані Т. Бевш вітали членки і приятелі, бажаючи їй здоровя, щастя та дальшої успішної праці в організації.

Членкині т-ва вручили солєнізантці прекрасно вишиваний обрус, як знак признання за її віддану працю для своєї організації. **В. З.**

Свято Уляни Кравченко
Лонґ Бренч, Онт.

Заходами жіночого товариства, відділу Союзу ім. Софії Русової, улаштовано свято 100-річчя народин поетеси Уляни Кравченко.

Свято відбулося 27-го листопада 1960 року в залі під церквою св. Дмитрія, короткою академічною програмою та чайним прийняттям.

Програма свята почалася вступним словом, що його виголосила секретарка відділу д-р В. Якубовська. Реферат про життя та творчість Уляни Кравченко прочитала добродійка М. Легенюк. Кінцеве слово сказав Всеч. о. Ф. Легенюк.

У своїм кінцевім слові Всеч. о. Легенюк зложив подяку ініціяторам того свята, оцінив значення подібних імпрез у розвитку нашого духового життя та заохочував громадян до улаштування частіше подібних імпрез в майбутньому.

Від жіночого т-ва промовляла його голова, пані Т. Шнайдрук, яка висловила глибоку подяку д-р В. Якубовській, добродійці Легенюк за підготовку і переведеня свята, а зокрема Всеч. о. Легенюкові за його щире слово.

По скінченні цієї програми відбувся спільний чай зі смачними печивами, роботи членкинь, а при тім і товариська дружня гутірка.

Після чаю промовляв також голова громади пан Левинський, який зложив подяку паням за улаштування такого свята, а гостям за участь, які своєю присутністю піднесли значення свята.

В. Якубовська, секр. відділу

Найкращого добра в новім домі!
Ґрімзбі, Онт.

Членкині жіночого товариства ім. кн. Ольги в Ґримзбі і приятелі улаштували прийняття в домі пані Олени Федь та її родини з нагоди відїзду до нового дому в Торолд, Онт.

Пані О. Федь довгі роки працювала у відділі Союзу, була рекордовою секретаркою та виконувала багато громадської праці.

І це вже увійшло в традицію по відділах нашої організації, що коли така членка переїздить в іншу місцевість, для неї членство улаштовує прощальну гостину. Тим способом членство оцінює заслуги такої особи і складає їй побажаня на новім місці замешкання.

Прийняття відбулося в неділю 20 серпня 1960 року. На пам'ятку перебування пані О. Федь між нами, голова відділу, пані Т. Дяковська вручила їй від членкинь скромний подарунок з відповідними побажаннями.

ОДЕРЖАВ СТИПЕНДІЮ СОЮЗУ

Під час провінціяльного з'їзду Союзу Українок в Манітобі, який відбувся у Вінніпеґу 11 і 12-го листопада 1960 року, стипендійна референтка Союзу, пані Розалія Кондра представила зібраним студента Манітобського університету, пана Євгена Юзвишина, який в минулім шкільнім році одержав стипендію від провінціяльної екзекутиви Союзу в Манітобі в $50.00 за написання ессеї "Віруючий Шевченко".

Таку степендію виплачує провінціяльна екзекутива Союзу Українок Канади студентові, або студентці в Манітобському університеті кожного року, які на студіях славістики відзначаються в студіях українознавства. Фонди на стипендію складають відділи Союзу в Манітобі.

Зложивши ґратуляції п. Є. Юзвишинові, пані Р. Кондра подала такі короткі біографічні дані про нього:

Євген народився в Ст. Боніфас і там закінчив початкову школу. Тепер він є на 4-ім році університетських студій на факультеті природничих наук де й спеціялізується у мікробіології.

В українському громадському житті п. Юзвишин належить до трьох молодечих ор-

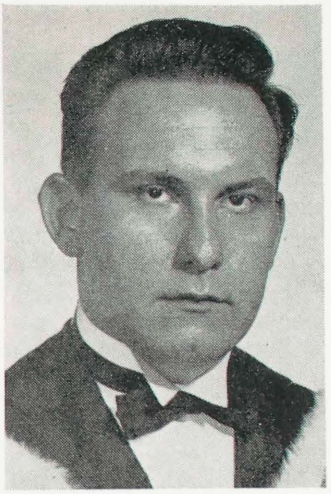

Євген Юзвишин

ганізацій, а саме: Алфа-Омеґа — організація українських студентів при університеті, де він є заступником голови; відділ СУМК при Соборі Св. Покрови у Вінніпеґу, де займає позицію культурно-освітнього референта, а також бере активну участь в українськім православнім студентськім товаристві ім. Іларіона при Манітобськім університеті.

У Соборі св. Покрови, Євген співає в церковнім хорі "Боян" і також навчає в неділній школі через минулих три роки. Свого часу він обслуговував священика в тій же церкві, а також був курсантом на літніх курсах українознавства в Колеґії Св. Андрея у Вінніпеґу.

Євген представляє собою молоду активну силу серед нас, він посвячує багато дорогого часу і свої здібности для Православної Церкви і свого народу.

Своїми ділами він дає добрий примір українській молоді, а для старших він є потіхою та заохотою до дальшої праці.

Серед українців в Канаді є багато здібної молоді і нашим обов'язком є подати їй якнайбільше матеріяльної і моральної помочі та цим способом витворювати в них бажання працювати в своїх організаціях, посв'ячувати бодай частину своїх здібностей для добра українського народу та своєї церкви.

Пані Кондра, попросила до слова пана Юзвишина. Пан Юзвишин, зложивши подяку за виплачену стипендію, виголосив цікаву промову на організаційну тему, яка буде поміщена в наступних числах журнала.

Панові Є. Юзвишинові складаємо від себе ґратуляції та найкращі побажання в досягненню його намічених цілей і бажань.

Пані О. Федь подарувала від себе 5 дол. для товариства, а ми цю пожертву пересилаємо на фонд "Променя".

На цім місці ще раз бажаємо пані О. Федь та її родині всього найкращого і великих успіхів на їх новім поселенні. Віримо, що і в Торолд пані О. Федь буде віддано працювати для української справи.

Е. Степова, секр.

Штука — це вираз почуття перед гарним і взнеслим; релігія є виразом почуття перед всім божеським. Штука і релігія випливають з одного джерела — з почувань людини. Найширшою в світі річчю є релігія і тому її вплив на виростаючу людину повинен бути також широкий. Та на нещастя найкращі релігійні впливи у вихованні звужуються тим що найбільшу вагу кладемо на неконечні людські речі, а легковажимо конечні, Божеські. Все ж лишається правдою, що релігія є найважнішою річчю в життю людини, а тим самим релігія є найважнішим чинником в тім окруженні, серед якого виховання дитини відбувається.

Горн

З приводу сторіччя народин поетеси Уляни Кравченко

Зі свята згуртованого жіноцтва міста Вінніпеґу

Українське громадянство по цілому світі відмічує в 1960-1961 р. сторіччя народин поетки-борця за рівні і людські права української жінки, Уляни Кравченко.

Характер таких імпрез відбувається ріжно в ріжних місцевостях в міру можливості і обставин — одні святкують академією зі скромними концертовими точками, інші дають багаті концертові виступи, ще інші скромними сходинами та чайним прийняттям. Головна ціль свята відмічення цих роковин є та, щоб відсвіжити в пам'яті ті великі ідеї, які несла поетка своїм поетичним словом, ідеї, які зрушували і будили до нового життя широкі маси українського жіноцтва, ідеї, які відкрили двері в світ для всіх тих, що шукали правди, добра і йшли з посвятою "На новий шлях" до боротьби за краще завтра народнє.

І такі святкування дійсно набирають все більше культурного та ідейно-будуючого характеру, зміцнюють організаційне життя, скріплюють його тими животворчими соками і стають визовом для молодших. В них же ми підносимо ті ідеали, яким служила поетка ціле своє життя, освітлюємо сяйвом проміння її життєвий, трудолюбивий шлях. Ось вона, людина-жінка, постать поетки на твердому життєвому шляху в боротьбі зі злобою, кривдою і серцем повним любові до рідних, знедолених і понижених. І в ній ми бачимо ідеал, як треба жити, як треба горіти святою любов'ю до свого народу і йому служити.

Уляна Кравченко

Розуміючи вагу таких святкувань, вінніпезський відділ Комітету Українок Канади улаштував свято Уляни Кравченко, яке відбулося у Вінніпеґу в неділю 27-го листопада 1960 року в залі Українського Народнього Дому у Вінніпеґу.

Хоч святкова програма була коротка, однак своєю мистецькою якістю вона далеко перевищувала ті довгі, а часом буває, й нудні програми, які часом можна бачити на наших сценах.

Свято відкрила переднім словом голова відділу, панна Теодора Гаврисишин. Глибокий зміст слова і його художність відразу надали святі урочистого тону. У своїм слові панна Гаврисишин між іншим вивела відразу перед зібраних три визначних постатті серед українського жіноцтва, що їх сторіччя народин припадає в цім році — талановиту артистку театру Марію Заньковецьку, геніяльну малярку Марію Башкирцеву і третя — це поетеса, громадянка і великий гуманіст — Уляна Кравченко.

Програмою свята керувала освітня референтка Комітету — пані Софія Залозецька. В програму свята входили: деклямації, художнє читання, вокальні та інструментальні точки:

Пані Ольга Завісляк відрецитувала вірш "На новий шлях", Вірляна Кисілевська відограла чудову українську рап содію М. Лисенка, пластунка Адріяна Добущак віддеклямувала вірш Уляни Кравченко — "Твердий наш шлях", пані Е. Стахова відчитала вірш Уляни Кравченко — "Ви молоді, що рветесь у вир кипучий", квартет: В. Бучинська, Т. Головчинська, М. Журовська й Н. Гуменюк відспівали у гармонійному злитті голосів пісні: — "Зашуміла ліщинонька" О. Кошиця і "Тихесенький вечір" Стеценка, при досвідченому акомпаніяменті пані В. Кисілевської.

Цінний своїм змістом реферат про життя і творчість Уляни Кравченко виголосила пані Люба Чайковська. І так як концертові точки, що були передані в мистецькій формі, так і реферат пані Чайковської чарував глибиною свого змісту, образовістю і хоч виголошений популярною мовою, то не без мистецтва його слова.

Заля Народнього Дому була заповнена учасниками. Присутні відчували піднесення, наче жива душа поетки-борця за свободу і рівноправність жінки вітала між стінами невеликої залі та кликала до єдности, до спільного великого діла і служби українському народові.

З річних зборів Провінціяльної Жіночої Ради в Манітобі

Річні збори Провінціяльної Жіночої Ради в Манітобі відбулися в Юниверситі Вименс Клаб у Вінніпеґу 24 і 25-го листопада 1960 року при участи 70 делеґаток.

Крім сфедерованих організацій, які входять до Ради в провінції Манітобі, взяли участь в зборах і Льокальні Жіночі Ради з Вінніпеґу, Давфину, Брендону, та Портедж ля Прері.

Союз Українок Канади на провінцію репрезентували: О. Завісляк, голова провінціяльної екзекутиви Союзу в Манітобі і Анастасія Сарчук, голова відділу Союзу та заст. голови провінціяльної екзекутиви. В зборах з українок брала участь також уступивша голова провінціяльної екзекутиви Союзу, Єлисавета Білич, яка займає позицію заступниці голови Манітобської Провінціяльної Жіночої Ради.

Зборами керувала голова Провінціяльної Ради пані Г. Вуд. У своїй привітальній промові вона сказала між іншим, що Жіноча Рада лише тоді виконає свої завдання і проєкти

Делеґатки на зборах ПЖР. Зліва направо — пані Д. Томсон з Морден, пані Рекс Ґилрой з Портедж ля Прері, пані Є. Білич — заст. голов Пров. Ж. Р. панна Ідит Вуд — секретарка Пров. Ж. Р., пані А. Т. Воронак з Давфину, Ман.

Фото „Вінніпеґ Трібюн"

праці, коли всі комітети, які входять в склад заряду будуть щиро працювати, кожну точку і ділянку праць пильно студіювати та перевірювати для добра і справедливости усіх людей, без різниці, якої раси, нації, або віроісповідання.

Слідували звіти заряду, комітетів та голов організацій. Збори ухвалили 15 резолюцій і головніші з них такі:

Скасування кари смерти, виправити Юнацький Акт, щоб суд мав право проголошувати обвинувачених; піднести престиж і кваліфікації учительських професій; щоб уряд мав плаченого директора фізичного вишколення; щоб був сталий і плачений капелян в кожній поправній інституції.

Головні промовці були: міністер освіти С. Бейтмен, говорив про десяті з б о р и ЮНЕСКО, які відбулися минулої весни у Парижі. Він був одним з 80-ти спеціялістів освіти, які брали участь в підготовленні проєкту Міжнародного Документу, в якім найголовнішою точкою було питання дискримінації в обсягу освіти. Збори змагали до того, щоб усунути думки поодиноких типів дискримінації в освіті в ріжних країнах. Виготовлено було спеціяльний документ для підпису ріжних країн і приготовлено рекомендацію тим країнам, котрі через певні причини такого документу там підписати не могли.

Другим з головних промовців був відомий журналіст і лектор Сидней Катс, який говорив на тему: "Чи ви висловлюється про алькоголь, як про дурницю?" Він подав статистику, що маємо в Канаді відомих 208,000 алькоголіків. Кожна провінція повинна подбати про те, щоб таких людей віддавати на лікування, хоч би й примусово, їм треба заборонити керувати автами, щоб забезпечити їх життя та життя інших. Є приповідка: коли п'єш не керуй автом", але треба ще додати — коли п'єш — не ходи по вулиці. Алькоголік лишає поганий вплив на своїх дітей і є великим тягарем для жінки і родини.

Промовляла також пані Е. Т. Етсал, голова Французької Жіночої Ради тут у Вінніпеґу. Вона говорила про свої враження з конґресу Міжнародної Жіночої Ради в Істамбулі. Вона сказала, що в конґресі брало участь 46 Жіночих Рад і 250 делеґаток було з 35 націй. Про місце конґресу, — Туреччину, а особливо Істамбул, вона висловилась дуже прихильно. Пані Етсал між іншим оповіла про комісії, на яких обговорювались ріжні питання, які є спільні всім народам, як малолітні злочинці, замужня жінка та її праця, працююча мати, жіноча праця у власнім домі, спеціяльні проблеми нерозвитих країн, поступ техніки в деяких народів та інше.

Слідувала дискусія на тему: "Звідомлення з розгляду манітобських алькогольних прав та його вживання". Це звідомлення було подане в формі дискусії на 7 розділів, в якім брало участь 7 бесідниць. Одною з учасниць дискусії була Ольга Завісляк, голова провінціяльної екзекутиви Союзу Українок Канади в Манітобі. Пані О. Завісляк говорила про загрозу вживання алькоголю серед молоді.

Дускусія була над поодинокими точками як: суди при поліції і соціяльне забезпечення, алькоголь і транспортові випадки, освіта про алькоголь, державна збірка законів і оголошень, націоналізація транспортації напитків. З цього звідомлення буде предложено одну резолюцію перед Манітобським урядом в парляменті в місяці січні. Три рекомендації будуть предложені на головній конвенції Канадійської Національної Жіночої Ради, яка відбудеться на початку літа, а десять рекомендацій відложили для дальших дослідів і студій.

Останнього дня конвенції промовляла ще пані Стротирс від Комісії Державного Забезпечення. Вона рекомендувала, що деякі сезонові праці, які звичайно виконуються літною порою, можна робити зимою і тим способом давати затруднення безробітним.

Під час з'їзду було вручено членство Провінціяльної Жіночої Ради на життя двом паням — Рекс Валді і Л. І. Бравнел.

Головою на наступний рік зістала поновно вибрана пані Вуд. З українок вийшла поновно до заряду Провінціяльної Ради як заступниця голови пані Є. Білич з Сандавн.

Ольга Завісляк

Our English Section

Olenka Negrych

MY FIRST RECOLLECTION OF CHRISTMAS

Years have passed since I bid farewell to my childhood. But I have not forgotten it. A familiar name, a song, a holiday, takes me back to those days when the world was half real, and half magic.

Perhaps Christmas is the strongest of these reminders of childhood. Nothing else brings back memories of so many scenes and feelings as Christmas. And now, as this happy day approaches again, my mind is filled with memories which I cherish not only because they contact me with my happy past, but also because they have a definite bearing on my present — and on my future.

I remember . . . it was Christmas Eve — the first one I recall — at our little farm home, and I was no more than eight. This was a day of intense excitement for my two sisters and myself, not because we anticipated many gifts, but because the entire atmosphere in the home was different — mother made it so. She had scrubbed the house the day before, and now she was preparing the twelve dishes for the Holy Supper. Because this was a day of peace, exemplary behaviour was demanded from us, so as to avoid the least possible friction. Although the most intriguing aroma saturated the air, we were not allowed to touch the food which was being prepared. We had to be satisfied with bread and fish, while mother and father fasted until supper time.

"I am preparing twelve meatless dishes in honour of the twelve apostles," mother explained. And as the day matured, we danced impatiently about her while she told us stories about Christmas. We listened eagerly and believed every word. We heard about Christ, who brought peace and love into the world, about Mary, His Mother, and Joseph, Their guardian. We heard about the animals that kept the Babe warm, and about the brilliant star which led the wise men to worship Him. Intermittently mother sang Ukrainian carols and we sang with her. We saw pictures of the Nativity which appeared in the "Ukrainian Voice". All these made the event so real that I remember believing that Christ would actually be born again that night.

Besides telling us about Christ, mother also told us about her childhood and about celebrating Christmas in Ukraine. To this very day I have visions of her native village nestled among the mountains. I see eager children's faces crowding the windows of the village houses as they watch for the appearance of the first star. I almost imagine that I once participated in carolling in Ukraine and in numerous other customs which were handed down to us from our pagan antiquity.

And toward evening, when the white of the day blended with the blue of the evening, father came into the house, bringing in a sheaf of wheat (the "did") and hay, (the "diduch") He had been busy all day with his chores, and today he paid more attention to the animals then usually. The animals talk to each other on Christmas Eve, and no master wants his animals to speak ill of him.

The "did" was set in the corner while the hay was spread over the table and the floor,

especially under the table. Two of our godfathers, who happened to be bachelors, came to celebrate "Holy Eve" with us. The table was set, and we greedely watched for the first star.

The star finally appeared. We said the Lord's prayer and sat around the table. Father thanked God for all He has given us during the past year, and expressed wishes for even a more successful new year. Then, taking a spoonful of "Kutia" he threw it thrice towards the ceiling. This was to predict the new year's fertility. After supper the family and the guests joined in the carolling. And then our guests cast handfuls of walnuts into the hay under the table, and the three of us searched feverishly for them. This was the happiest moment of the evening for us.

The adults continued to carols and reminisce about the Christmases celebrated in their native village. We listened, knowing nothing of the pangs which grip the heart when the most pleasant irrevocable experiences are recalled on Christmas Eve.

St. Nicholas visited us at night, filling our stockings with candy and nuts. On Christmas day my sister and I continued the celebration by visiting several neighbours and carolling to them. The rest of the day was spent relaxing at home, while mother read the Christmas issues of the "Vistnyk" and the "Ukrainian Voice" to us.

These are some of the most precious memories of my childhood. These first impressions, intensified by successive similar celebrations, have become inseparable with Christmas Day. Without these customs Christmas loses its beauty and meaning to me.

My sisters and I understood this when we were yet in high school. Unable to celebrate Ukrainian Christmas at home, we refused to celebrate at a more convenient time. Preparing our own Holy Supper, we carolled and we reminisced about our celebrations at home. We were away from home in the physical sense only. In spirit we celebrated not only with our parents but with our people all over the world.

Memories of our first impressions often have lasting effects. Each child who celebrates the Ukrainian Christmas, whose mother realizes that Christmas has more to offer to children than only gifts and toys, is more likely to respect the Christmas of his people and join them in celebrating it.

ARE UKRAINIAN SCHOOLS A NECESSITY?

A famous quotation by Bulwer Lytton, "A pen is mightier than the sword," states that learning excels a military weapon in power. The higher the learning, the more adequately equipped are its recipients to cope with the various situations arising daily in private and worldly affairs. High learning supplies knowledge as well as practical reasoning powers; thus raising the standards of living conditions on both cultural and economic levels.

Sundown Ukrainian School
Senior Group

First row from left to right: Walter Happychuk, Philip Kereliuk, Pat Wepruk, Joyce Bereziuk, Bobby Lewandiwsky and Wayne Waskul.

Second row: Lawrence Happychuk, Karl Waskul, Johanna Eliuk, Theresa Eliuk, Mildred Kostynyk, Carol Feschuk and Rosemarie Bilych.

Third row: Walter Chobotar, Billie Sokoliuk, Donald Chubey, Nick Chobotar, Jerry Lewandiwsky and Morris Waskul.

Missing are: Darlene Feschuk, Marlene Feschuk, Evangeline Kostynyk, Donald Kostynyk, Lawrence Kostynyk, Rosemarie Gerus, Bohdan Sokoliuk, Marilyn Eliuk, Jeanette Eliuk and Ann Stadnyk.

Canada, a nation consisting of many ethnic groups, is rich because of the contributions these different groups gave of their own. Aiming to prevent assimilation and striving to preserve their own, brought about this bountiful wealth of cultural treasures. Ukrainians, as one of the ethnic groups, helped to accumulate this wealth. Through our churches, institutes, college and organizations, we've directed our aims towards the

preservation of Ukrainian religious, cultural and national traditions. Ukrainian schools have played an important part in helping to maintain this individualism, especially in learning the language of our forefathers, which is a basic factor. Ukrainian language rates high amongst the languages of the world. Our Canada, a free democratic country, welcomes and encourages its citizens to learn many languages. Presently, in the curriculums of many public High Schools, Colleges and Universities, Ukrainian language is included as an optional subject. Privately organized Ukrainian schools have provided youth for years with basic elementary learning in communities where Ukrainian families reside with satisfactory results.

Sundown Ukrainian School
Junior Group

First row from left to right: Larry Krynyk, Margaret Alexiuk, Janet Eliuk, June Eliuk, Jimmy Wepruk.

Second row: Joan Bereziuk, Taras Happychuk, Irene Feschuk, Murray Eliuk, Maryan Kereliuk, Freddie Olynyk and Iris Happychuk.

Third row: Elie Waskul, Leonard Alexiuk, Ollie Krynyk, Sonia Happychuk and Maryann Eliuk.

Missing are: Brian Krynyk, Kenny Eliuk, George Sokoliuk, Helen Hirshfield, Walter Shypit, Olga Shypit.

Furthermore, Ukrainian schools provide a tool for a rare, exceptional opportunity. Ukrainian literary works of art hold their respected places amongst the literary collections of the world. There are the famous works of Taras Shevchenko, Ivan Franko, Lesia Ukrainka and countless others. So if one is fortunate in mastering the language, then it enables him to explore into this realm of Ukrainian literature, thus broadening his outlook, as well as supplying many pleasant hours of relaxation.

Though Canadians of Ukrainian origin are truly loyal to Canada, yet they're depressed over the fate of their kinfolk behind the Iron Curtain. In the hearts of Ukrainians the world over, burns fervent hope for an independent Ukraine. It is often remarked that the key to a nation's existence is its language. Once the language is lost then its people's existence fails to survive. Ukrainian schools have contributed greatly towards fostering the language and its national ideals.

Ukrainian schools, in this Canada of ours, have their respective places and duties to perform towards the welfare of its citizens and country. These schools are of particular interest and value to Canadians of Ukrainian origin, which enables them to preserve their identity through religious and cultural values, thus enriching their own lives and by doing so, enriching the country they live in.

Elizabeth Bilych

ВСІМ НАШИМ ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ В МІСТІ ЕДМОНТОНІ І НА ПРОВІНЦІЇ ПЕРЕСИЛАЄМО НАЙСЕРДЕЧНІШІ БАЖАННЯ

Веселих Свят
РІЗДВА ХРИСТОВОГО
та Щасливого й Успішного
НОВОГО РОКУ!

UKRAINIAN BOOK STORE

10348 - 101 Street **Edmonton, Alberta**
Пишіть по безплатний каталог рекордів, книжок і музичних інструментів та стінних календарів.

Відділ для дітей

СВЯТИЙ ВЕЧІР

На Свят-вечір, красний вечір,
Ясна зірка в небі сяє,
І молитву шепчуть бори,
Десь таємний спів лунає,

Українська дитина
Ніжно тулиться до мами:
— Нене, що то за новина?
Хто співає над полями?

— То Свят-вечір, мій соколе,—
Так шепоче люба ненька:
— То звенять ангельські хори,
Бо вродився Ісус маленький.

За любов, за справедливість,
Це Дитя буде терпіти,
Всіх покривджених підійме,
Замісць терня дасть їм квіти.

Замість нужди і неволі
Дасть Ісус добро й свободу,
І дарує кращу долю
українському народу!

Юра Ігорків

СВЯТИЙ ВЕЧІР У ДІДУСЯ

Ромко видряпався на вікно й цікаво глядів на двір. Усю ніч падав густий сніг і білою блискучою веретою чудово вкрив просторі рівні поля дідуся Антона. Над ранком випогодилося і сонечко ясно засвітило. А ранні проміння ясного сонечка так блискучо відбилися й мерехтіли, гей би ясні зорі на білім, пухкім снігу. Навіть молоденькі ялинки обсаджені рядочком довкола хати дістали нові блискучі шати. Той прекрасний блискучий вид канадійської зими так довго манив Ромка, аж його сині очка заболіли. Та в ту хвилинку надбігла Раїнка й радісно скрикнула:

Ромку, Ромку! Сьогодні вже буде Святий Вечір.

Ромко притакував жовтенькою кучерявою головкою, скочив з вікна, скоро одягнувся в спортове убрання й стрілою вилетів на двір помагати дідусеві й вуйкові Максимові ялинку до хати внести.

Раїнка, хоч була два роки молодша, то ніколи не лишалася позаду Ромка. Вмить одягнулася, вискочила на двір і так скоренько побігла слідом за Ромком, що аж золотенькі кучеряві льоники по плечах танцювали, а її сині очка з радости блищали, як свіжий сніг.

Ах! яка то була велика радість ту свіжу зелену ялинку в хаті прибирати й дарунки під неї складати. Як старанно вони кожну прикраску на неї укладали, й як побожно перед нею стояли, наче б перед самим Святим Миколаєм. Та вже з появою прибраної ялинки діти почали відчувати радісний, святковий настрій.

Мама й бабуня Анна весь час поралися коло Святої Вечері. З великою увагою приготовляли 12 традиційних страв. Все мусіло бути виконане, якнайкраще. Тета Юлія прибрала образи вишиваними рушниками, а вікна вишиваними фіранками. На стіну повісила найкращий килим, а ліжка застелила гарними вишиваними накривалами.

Дідусь Антін Конашевич того дня ще раз уважно перебирав і укладав щонайкраще золоте колосся пшениці й вівса на сніпок "діда". Діти приглядалися і з цікавістю питали:

— Дідусю, чому ви ще раз так уважно колосся перебираєте?

— Щоб вибрати, що найдобрінші зерна, які мають на другий рік ще краще збіжжя зародити на "діда", — поважно відповів дідусь і разказав їм, чому властиво українська пшениця була така славна, що аж з Шотляндії завезли її на насіння до Канади.

Дітям все те було дуже цікаве, але ще більше цікавило їх послухати чи худібка справді "говорить між собою" під Святий Вечір, і вони побігли до стайні. Вуйко Максим і вуйко Іван обійшли всю худібку, як коней так і коров і доглянули, щоб в цей Святий Вечір нагодувати їх по святковому.

Під вечір вуйко Іван уніс до хати пахучого сіна й рівненько розправив на столі. А мама дітей, накрила стіл до Святої Вечері гарним вишиваним білим обрусом. Посередині прикрасила його великим кола-чем, зеленим барвінком та трьома свічками. Тітка Юлія помогла накрити стіл найкращим порцеляновим начинням і сріблом.

Раїнка убрана чистенько по святковому в гарній вишиваній суконці й з віночком на кучерявій золотій голівці, бігала довкола стола й всьому цікаво приглядалася. А Ромко, який вже також був чистенько убраний в святковому вишивану сорочку й сині шовкові шаравари сидів нетерпеливо у віконці й дивився чи не появилася на небі перша зірка.

Нараз тихенький Ромко скрикнув:

"Мамо, бабуню! Я бачу першу зірочку на небі! В ту мить скочив з полиці віконця та знову стрілою вилетів на двір до дідуся Антона й вуйків, щоб сповістити їх про першу вечірну зірку не небі. А Раїночка аж підскакувала з радости, що вже дочекалася Святого Вечора. З появою першої зірки на небі, цілий дім набирав якогось глибокого побожного святочного настрою. Всі члени родини ще перед тим чистенько помилися й святочно повбиралися.

За хвилину на порозі з'явився високий, поважний вуйко Максим з соломою-дідухом і побожно попросив:

— Рідненька мамо, і дорогенька сестро Доцю, прийміть цього старенького дідуха у цей теплий привітний дім, щоб Боже Дитятко на його соломі у нас повилося.

— Просимо, просимо ласкаво до хати, відповіли вони радісно в один голос. Він увійшов і розстелив солому по під стіл. Коли діти звернулися до дверей стрічати дідуся Антона, то бабуня тим часом скоренько накидала в солому під стіл оріхів і позавиваних цукерків.

Знову двері відчинилися і в ту хвилину з'явився у дверях дідусь Антін, високий, поважний в козацькій баранковій шапці і гарно підкрученими вусами. Він переступив поріг з великим снопом чудового золотого колосся пшениці й вівса й привітно заговорив:

"Цей дід приходить
У наш дім,
Щоб щастя дати
Нам усім.

Щоб Дитя Боже
Ся славило,
Й збіжжя краще
Зародило.

Боже, благослови
Цю родину,
Яка славить Твою
Дитину.

Ісусику, Ти
Наш маленький,
Розвесели наш
Край рідненький.

Дай ще народу
Кращу долю,
Щоб не терпів
Він неволю.

Щоб весь народ наш
Звеселився,
Що Христос нам
Народився.

Щоб вільна пісня
Залунала,
Дитятко Боже
Прославляла.

Благослови, Боже,
Цю хатину,
Народ наш рідний
І Україну.

Христос Рождається!

А всі відповіли разом: "Славіте Його".

Відтак дідусь положив сніпок збіжжя в кутку на маленькому столику під образом, якого по боках були засвічені дві воскові свічки. Дідусь обняв і поцілував своїх зацікавлених унуків, яких молоденькі серця заповнилися великою та теплою радістю. Все те справило на дітей надзвичайно гарний незабутній образ.

Потім вся родина забрала місця коло стола і дідусь вголос провів молитву та ще раз поблагословив свою родину й зложив їй свої щирі побажання. Так всі засіли за стіл і споживали 12 святочних українських срав. Перше їли кутю, а відтак підкидали до стелі й ловили "рій". До кожної страви дідусь і бабуня мали для унуків, якесь пояснення про традиційний український святковий звичай.

Ще перед закінченням вечері вся родина відколядувала "Бог Предвічний", а по закінченню вечері всі дальше сиділи за столом й колядували аж доки того вечора колядники з вертепом загостили, тоді всі разом колядували, а діти під столом в соломі бавилися й цукерки та оріхи збирали.

Д. Е. Яндова

1000 нових передплатників

Разом з цим першим у новому році числом проголошуємо кампанію за новими передплатниками на журнал "Промінь".

До участи в кампанії кличемо все наше членство, всіх читачів та заряди жіночих товариств на місцях.

Минув рік часу, як ми здвигнули спільними силами це велике діло, що стало гордістю нашої організації.

Спільними силами ми мусимо це діло зміцнити фінансово, поставити його на тривкий ґрунт.

Друге — дуже важливим є, щоб наш журнал знаходився в кожнім українськім домі. А зокрема в домі кожної членки Союзу Українок Канади по відділах на місцях. А там ще є дуже багато місця. . .

Перед нами визов — тисячу нових передплатників мусимо придбати в наступних місяцях нового року. А це для організації такої як Союз Українок Канади не багато. Лише треба стати до цього діла дружньо.

Друкуємо більше число першого ч. в цім році, щоб забезпечити всім новим передплатникам число від початку року.

Центральна управа Союзу Українок Канади виготовляє ряд нагород тим, що будуть приєднувати нових передплатників.

Імена працюючих в кампанії будуть проголошуватися в журналі, а також число придбаних передплатників.

Всякі заходи в справі кампанії по відділах і поодиноких місцевостях, або прямо читачок особисто, просимо надсилати прямо на адресу "Промінь" у Вінніпегу.

Хай кожна з нас, що прочитає ці рядки сповнить у цій благородній компанії свій обов'язок, а тим самим сповнить один із своїх дуже цінних завдань.

Централя Союзу Українок Канади
Стефанія Пауш, голова,
Розалія Карпяк, секр.

Нашій родині, ближчій й дальшій, нашим приятелям і знайомим,

желаємо

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО,

та щоб всі могли, в мирі й щастю, провести НОВИЙ РІК 1961!

Петро й Софія Гриники,
Едмонтон

НАЙЩИРІШІ ПОБАЖАННЯ

нашому "Проміні", у першу річницю свойого виходу в світ Хай його золоті лучі тепло огрівають і освічують душі нашого українського громадянства!"

Д-р Іван і пані Емма Верхомини,
Едмонтон

ПОДВІЙНА ВИСТАВКА

Форт Вілліям, Онт.

Заходами відділу Союзу ім. Доньки Українки у Форт Вілліям улаштовано було в місяці жовтні з нагоди Свята Книжки виставку найцінніших творів української літератури в залі Т-ва "Просвіта".

З цієї нагоди членки т-ва улаштували також виставку ручних робіт — кращих зразків українських вишивок і писанок та гуцульської різьби. На виставці були також малярські праці наших членкинь — пейзажі, портрети та інше.

Серед наших членок маємо талановитих одиниць, які вже через довгі роки студіюють художнє малярство. Здобула вже нагороди за свої праці Михайлина Гарасимчук. На виставці були образи Олесі Венґер і Ґ. Голт, а до виставки прилучилися деякі особи з клюбу Артистів у Форт Вілліямі.

Виставка вишивок була прикрашена осінніми квітами, про що подбали пані: Р. Андрус і Е. Шелепюк. Писанки, які були на тім же столі були роботи пані Олі Михайлишин, пані Венґер і пані О. Маложинської. Книжки були приміщені на окремім столі.

Виставка будила зацікавлення численно присутніх гостей, яких членки нашого відділу угощали чаєм і перекускою. Була також випродаж печива.

З культурно-освітної діяльности відділу треба відмітити, що наш мистецький комітет переводить весняною порою курс писання писанок для дітей Рідної Школи тов. "Просвіти" в Форт Вілліямі і Вест Форт Вілліямі, що будять чимраз більше зацікавлення серед дітей Рідної Школи.

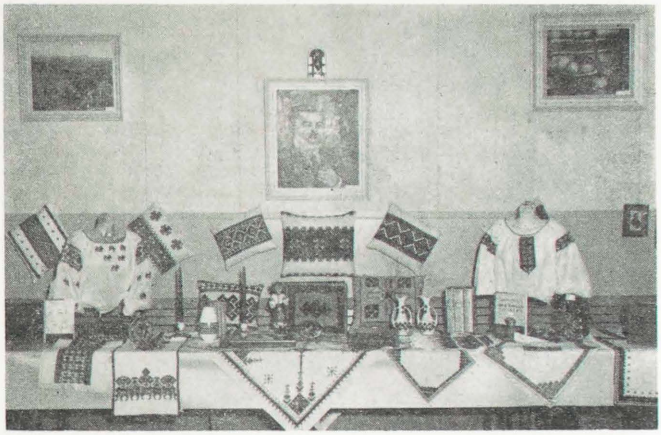

З виставки народніх вишивок у Форт Вілліямі.

Пані, що працювали під час виставки зліва направо: Ольга Михайлишин, Розалія Андрус, Ґлорія Голт, Ксавера Пахолків — голова, Михайлина Гарасимчук, Ольга Ковальчук, Марія Дудка.

Під проводом культурно-освітнього комітету проводиться на зборах читання рефератів для відзначення рокових наших письменниць, або окремою вечіркою, як свято Лесі Українки, або посвячується читанню частину зборів, як в цьому році на відзначення роковин Уляни Кравченко, Ольги Кобилянської. Взагалі в праці нашого відділу, чи в культурно-освітній ділянці, чи в уладженню імпрез — для придбання фондів нашої організації, — всі членки беруть активну участь і дають свої щедрі пожертви.

К. Пахолків, голова

Контестантки базару У. П. Катедри св. Володимира в Торонті. Королева Ольга Звозда, принцеси однакового стяжу Галя Талпаш, Люба Олійник, Ольга Антонишин. Фото П. Шкурка.

УСПІШНА ІМПРЕЗА

Торонто, Онт.

В днях 10, 11, 12 листопада відбувся наш щорічний осінній базар, дохід з якого іде на церкву і добродійні цілі громади.

Імпреза удалася виїмково добре і всі три дні велика заля громади була заповнена гістьми. При столах для „бінга" спізнені особи могли лише з трудом знайти собі місце. Було багато руху й зацікавлення...

Вистава вигришів мінилася від гарних річей, пожертвуваних нашими панями. Не бракувало навіть клітки з папужкою...

Молоді контестантки, панни: Звозда Ольга, Талпаш Галя, Антонович Ольга, Олійник Люба повипродували книжки на льотерію і виявили в цьому напрямі правдивий запал. Дякуємо їм за це сердечно.

Загального приходу було близько $3,000.00.

Пані Марії Ґуджі, організаторці базару, належиться особливе признання так складаної імпрези, як базар, а з нею й усім паням комітетовим — Марії Мудрій, Агафії Мудрій, Софії Іваницькій, Юлії Сулим, Стефанії Григоряк і Василині Теоболд.

В. Завадська.

Свято Книжки і Уляни Кравченко
Вернон, Б. К.

В неділю 30-го жовтня жіноче товариство ім. Св. Ольги при Українській Греко-Православній Церкві у л а ш т у вало Свято Книжки і 100-ліття народин Уляни Кравченко, концертовою програмою.

По Вечірні усі присутні зійшлися до церковної залі де були два столи прикрашені квітами, а над ними висіли гарні килими. На однім столі був портрет Уляни Кравченко, а на другому книжки.

Програмою керувала добр. Василів, яка виголосила вступне слово. Дальше слідувала пісня "Соловейко" — жіночий хор. Мандоліновий дует — пані П. Кіндрачук і пані Н. Микитюк. Опісля реферат про Уляну Кравченко виголосила пані М. Микитюк. Мандоліновий дует, вдруге відограли пані Н. Микитюк і пані П. Кіндрачук.

Отець Василів говорив про нашу пресу як "Український Голос" і "Вістник", й яку ці два часописи корисну роботу зробили для нас українців в Канаді. Жіночий хор відспівав "Човник хитається серед води". Реферат на "Свято Книжки" виголосила пані К. Третяк. "Значіння і друк книжки на Україні", — пані М. Михайлюк. Про журнал "Промінь", говорила пані Н. Микитюк. Кінцеве слово дала пані В. Кучер. Опісля добродійка Василів — бібліотекарка т-ва, подякувала щиро всім за участь в цьому святі і звернулась з проханням до жіноцтва, щоб якнайбільше читали. При нашій церкві є гарна бібліотека то просила, щоб визичували книжки, що саме робили десять жінок. Ми повинні кожного вечора перед відпочинком бодай пів години посвятити на читання.

Опісля відбувся чай, що його приготовило жіноче товариство, а добровільні пожертви принесли $19.25. З того заплачено дві книжки, а саме: "Останній Пророк" і "Вікові наші Рани", а $11.25 пересилаєм на пресовий фонд "Променя". Вечерок закінчено молитвою.

Це свято піднесло на дусі всіх учасників. Ми віримо, що така культурно-освітня ділянка праці по жіночих товариствах дасть нам можливість зростати в силу. Вона є великою запорукою нашої майбутности, бо в ній скріпляється віра у важливість нашої праці в організації. А де ідейна і громадсько виховна жінка, там і свідома ідейна українська родина.

дина. **К. Третяк**

Жертви на Видавничий Фонд журнала „ПРОМІНЬ"

ВІД ЧАСУ ОСТАННЬОГО ВИКАЗУ, ЩО ПОЯВИВСЯ В ЧИСЛІ З М. ЛИПНЯ

БРІТІШ КОЛУМБІЯ:

Відділ ім. Л. Українки, Ванкувер, Б. К.	36.10
Відділ ім. Святої Ольги, Вернон, Б. К.	35.25
Відділ ім. О. Кобилянської, Валей, Б. К.	5.00
Пані Г. Токарик, Ванкувер, Б. К.	25.00

АЛБЕРТА:

Відділ при Православній Катедрі св. Івана в Едмонтоні	137.34
Пані Павліна Лукіянчук, Гинтон, Алта.	25.00
Пані А. Данилович, Келґарі, Алта, (збірка)	25.00
Відділ при Православній Катедрі Св. Івана, Едмонтон, Алта.	19.00
Відділ ім. О. Басарабової, Торсбі, Алта.	10.00
Д-р Б. Михайлишин, Едмонтон, збірка з хрестин	6.00
Пані М. Лазарук, Едмонтон, Алта.....	5.00

МАНІТОБА:

Відділ ім. Л. Українки, Давфин, Ман.	15.00
Відділ ім. Доньки України, Флин Флон, Ман.	12.50
Відділ ім. Л. Українки, Вінніпеґ, Ман.	9.00
Відділ ім. О. Кобилянської, Вайта, Ман.	7.25
Відділ ім. Доньки України, Роблин, Манітоба	5.00
Пані М. Юрків, Вінніпеґ, Ман.	2.00
Пані Е. Симчич, Вінніпеґ, Ман.	1.00

СХІДНА КАНАДА:

Відділ ім. Княгині Ольги, Торонто, Онт. (збірка)	70.00
Відділ ім. Доньки України, Монтреал, Кве. (збірка)	50.00
Відділ ім. Л. Українки, Виндзор, Онт.	25.00
Пані М. Ґурґула, Виндзор, Онт. (збірка)	13.50
О. Прот. М. Федак, Гемилтон, Онт. (збірка)	15.00
Відділ ім. Доньки України, Форт Вілліям, Онт.	10.00
Відділ ім. О. Пчілки,Форт Вілліям, Онт.	10.00
Відділ в Норт Торонто, Онт. (новий)	10.00
О. І. Стус, Монтреал, Кве. (збірка) ...	5.00
Пані Е. Степова, Ґрімсбі, Онт.	5.00
Пані Анастасія Демітрак	5.00
Пані В. Баюс, Гемилтон, Онт. (збірка)	7.00
М. Нєма, Монтреал, Кве.	2.00
А. Бойко, Торонто, Онт.	2.00
О. Кокор, Ниягара Фалс, Онт.	2.00
Д. Котик, Форт Френсес, Онт.	1.50
Т. Дяковська, Ґримсбі, Онт.	1.00
К. Редкевич, Монтреал, Кве.	1.00

САСКАЧЕВАН:

Відділ ім. О. Пчілки, Йорктон, Саск.	50.00
Відділ ім. О. Кобилянської, Саскатун, Саск. (Свято Книжки(	23.00
Відділ ім. С. Русової, Камсак, Саск.	12.00
Відділ ім. О. Пчілки, Норт Бетлфорд, Саск.	7.00
Відділ ім. Доньки України Реджайна, Саскачеван	5.00
Відділ ім. Х. Кононенко, Блейн Лейк, Саскачеван	5.00
Відділ ім. Ольги Басарабової, Виммер, Саск.	5.00
Пані М. Цьона, Блейн Лейк, Саск.	3.00
О. П. Зубрицький, Гаяс, Саск.	3.00

По $1.00 зложили членки відділу ім. О. Кобилянської, Саскатун, Саск.:

М. Мадюк, В. Панґрас, А. Скора, Л. Боднарчук, Н. Дорош, В. Катеринич, Г. Багрій, Ф. Перчишин, М. Бойчук, Н. Буряник, М. Гарбуз, Е. Чиж, М. Івасюк, П. Оленюк, А. Янів, Р. Борса, Е. Табашнюк, А. Папіш, Р. Драґан, О. Букуряк, П. Бокшован, В. Павлюк, А. Лазарович, Н. Михайлюк, П. Турецька, П. Дутка, С. Гриців, А. Данилюк, М. Бурак, М. Тріщук, К. Чимборик, В. Король, панна В. Новосад.

Н. Ґондзьола, Канора, Саск.	1.00
Ф. Ребчук, Котей, Саск.	1.00

Всім жертводавцям складаємо щиру подяку. Оцінюємо кожну найменшу жертву на потреби журнала, бо вона є також виявом оцінки його читачів.

Централя Союзу Українок Канади

НАЙЩИРІШІ СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ

Веселих Свят Різдва Христового

і

Щасливого Нового Року

засилає

ВІДДІЛ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ
ім. Л. УКРАЇНКИ У ВІННІПЕҐУ.

Анастасія Сарчук, голова,
Анна Процюк, секр.

Для наших господинь

ТРАДИЦІЙНА СВЯТА ВЕЧЕРЯ

Кожна культурна українська родина шанує свої святкові звичаї. Є родини, в яких молоді господині у другому поколінні роджені в Канаді, але дуже точно зберігають всі святочні ритуали, які надають такої небувалої поваги, такого святочного тону. Цих звичаїв вони навчились від своїх матерів.

Кожний культурний нарід має свої святкові звичаї і шанує їх. Про наші різдвяні звичаї багато гарного пишуть англомовні часописи, бо знають їх культурну вартість, висвітлюють їх і на телевізії, а коляди наших хорів лунають з багатьох радіостанцій.

Тимбільше нам треба зберігати їх і передавати їх такими, як ми навчились від наших мамів.

Найголовнійшим у нас є Святий Вечір, свята вечеря, яка складається з 12 страв і виконується при тім відповідні ритуали, витворені нашими предками впродовж століть.

Ось такі, приблизно, страви повинні бути на святочному столі у Святий Вечір.

Кутя-варена пшениця з медом і маком
Борщ з грибами і вушками
Студенець з риби
Губи варені
Вареники — з капустою, бараболею, сливками або маком
Фасоля
Біб
Голубці з гречаних круп або рижу
Смажена, або печена риба
Пампушки
Печені пироги
Узвар — варені сушені овочі

Подаємо кілька приписів на Святу Вечерю.

Кутя (на шість осіб)

В склепах всюди тепер продається готова пшениця на кутю.

Один фунт пшениці виполоскати добре, щоб вода була чиста, заляти зимною водою і варити.

Коли закипає, зібрати шуму і додати дрібку соли. Мішати час від часу, коли вариться і доливати кипячою водою, коли википає. Коли починає розкипати, накрити і поставити в мірно огріту піч на півгодини.

Змелений на машинці мак розвести медом і додати до куті як кому смакує. Можна додати також дрібно січених горіхів.

Борщ.

Борщ буряковий з грибами (на триквартовий баняк). 4 або 5 червоних буряків середної величини, 1 цибуля, 1 мала морква, 3 малі корінці, або 1 великий петрушки і 1 горня дрібно посіченої салери. (Хто любить може додати чверть горняти січеної брукви і окремо відвареного пастернаку). 2 горнят, або й більше помідорового соку, 1 горня сушених грибів, чи інших печериць — підпеньок або козарів.

Гриби добре сполокати теплою водою і намочити на ніч в зимній воді. Рано варити в тій самій воді, що мокли, доки не готові. Посолити до смаку — нехай ще раз закиплять. Відцідити вивар в посудину і тримати доки не видається борщ на стіл. Обчистити буряки і посікти на терці. Залляти зимною водою, варити якої півтора години. Втерти на терці цибулю і моркву. Додати до буряків. Посікти дрібненько (ножем) петрушку і кинути до буряків та брукву і пастернак. Посолити до смаку (одну столову ложку соли). Коли ярина вже готова, кинути січену салеру і нехай вариться ще 10—20 хвилин. Зробити запражку з 4 ложок яринного товщу або „Мазола" оливи і яких 5—6 ложок муки, доляти одно горня помідорового соку і мішати аж доки не закипить: Вляти до борщу і нехай закипить. Коли борщ не досить квасний, то вляти ще соку, а коли за квасний, то додати половину чайної ложечки цукру або й більше.

Вивар з грибів не добре доливати зараз як борщ готовий, бо він може стратити свою прекрасно-червону краску, головно, коли звариться його вчасно перед вечерою.

Креплики до борщу.

Зварити сушені гриби або свіжі печериці, що продаються в більших містах. Юшку з грибів сцідити до борщу. Змолоти гриби на машинці. Окремо присмажити на маслі дрібно січену цибулю і в ній присмажити мелені гриби. Додати до того трохи тертих кришок з хліба, як за сухе, скропити грибовою юшкою, посолити, поперчити і робити малесенькі пиріжки величини половини волоського оріха. Зварити в окропі і викидати по кілька крепликів до кожної тарілки з борщем.

Студенець з риби

Обчистити рибу з луски і внутренностей, вимити в воді, стягнути шкіру разом з хвостом. Відділити мясо від остей. Ости поставити на юшку разом з цибулею, перцем, бібковим листком і дрібкою соли. Мясо посікти на дрібно сікачем, додати яйце, сіль і перець, до смаку, намочену в воді і витиснену булку, дрібно присмажену цибульку. Вимішати все разом, виробляти маленькі галочки, присмажити з обох сторін і вложити в мищину. Розпустити 2 ложки джелятини в малій кількости води, щоби джелятина розпустилася і напучнявіла. Залляти джелятину кипячою перецідженою юшкою з остей. Перемішати, заправити до смаку і полляти тим виваром рибу. Винести на холод, щоб застигла.

Риба печена начинена

Справити малого свіжого щупака. Посолити, нехай постоїть 1 годину. Шкірку обрубати легенько навкруг голови. Уважно зняти — подібно, як зайця — маленьким ножиком, лиш щоб не подерти шкірки. При хвості відрубати й поставити в воду. Голову відтяти. Відділити мясо від костей.

НАЧІНКА: Мясо посікти на дрібно, додати одну посічену цибулю, половину горняти стертого хліба, соли й перцю, одну столову ложку оливи і ложку муки. Все добре замішати. Начиняти шкірку й зашити з обох кінців. Всунути в повільну піч, нехай печеться пів години.

Горячого щупака видавати на стіл.

Голубці з гречаних круп.

З середини головки капусти вирізати ножем качан. Покласти її в більшу посудину, парити кипячою водою. Накрити покришкою на кілька хвилин. Оббирати листки, що змякли, а решту дальше лишити в гарячій воді, доки так все листя не змякне. Коли вже листя спарене, відтинати з середини грубе било, щоб лекше було завивати голубці.

Вирізаний качан покроїти впоперек на гріночки і ними вистелити дно баняка, в якім мають пектися голубці. Це на те, щоб голубці не пригоріли.

Випражити в печі гречані крупи, вимішати зо сировим яйцем (можна пражити крупи без яйця). Мішати весь час, щоби не пригоріли. Запарити праженим молоком або водою. Посолити і дати трохи оливи або іншого товщу. Вложити в піч, щоб каша трошки випеклася. Окремо присмажити на товщі зо дві дрібно посічених цибулі аж до румяности. Додати до каші, перемішати і з того робити голубці. До каші можна додати трохи привареного ризу на молоці. До голубців додати товщу і кілька ложок густої сметани. Пекти голубці без води то будуть сипкі і смачні.

Вареники (пироги) з квасною капустою.

Щоб вареники не були тверді й тяжкі, то тісто треба місити дуже повільно, а щоб воно не сохло скоро, то при замісі брати зимну воду. Правда, що тоді тяжко тісто тачати.

Квасну капусту відціднти з ропи, заляти гарячою водою і зараз таки воду сціднти. До пательні додати ⅛ горнятка оливи, покраяну цибулю і підсмажити її до мякости. До того додати відціджену капусту і смажити 15 хвилин. Додати соли і перцю до смаку.

Відставити, щоб прохолола. Викраювати округлі чи квадратові паляничкн з тонко розтачаного тіста, накладати капусти стільки, щоб вигідно їх ліпити. Коли всі вареники заліплені, кидати на кипячий окріп, який попередно посолено, мішати уважно деревяною ложкою (варехою), щоб не пристали до дна і нехай закиплять. Відтак відсунути на бік, щоб повільно кипіли 2 хвилині, залежно від грубости тіста. Коли готові, відціднти воду, або вибирати їх друшляковою ложкою на друшляк, сполокати (зілляти) зимною водою, висипати в миску і зараз помастити, щоб не злипалися до купи.

(З книжки „На сторожі культури")

МАКОВИЙ ЗАВИВАНЕЦЬ

1 пачка дріжджів
½ горнятка літеплої води
1 ложечка цукру
Трошки муки
3 яєць
¾ горнятка цукру
1 ложечку ванілії
Трошки соли
½ горнятка молока
¼ горнятка масла
3 горнятка муки
½ горнятка родзинків.

Розпустити дріжджі в літеплій воді до якої додати ложечку цукру. Розмішати і додати трошки муки. Нехай підросте.

Розтерти три жовтки з ¾ горнятком цукру. Додати одну ложечку ванілії і трошки соли. Відтак загріти молоко і в ньому розтопити масло, додати до жовтків і вимішати. Тепер додати дріжджі, муку і замісити легко так, щоб тісто було повільне. Додати родзинки. Поставити тісто в теплім місці, щоб підросло.

Коли підросте розділити тісто на 2 кусники.

Кожний кусник ростачати і накладати тонкою верствою макову масу, наперед зготовлену, завинути і дати на бляху. Коли добре підросте вложити в кухню 350°. Пекти від 30—40 хвилин.

Макова маса

½ фунта маку спарити. Залишити на пів години. Відтак відціднти і потерти. Додати цукру до смаку. Розбити 3 білки, додати до маку і добре вимішати.

Н. Сенів

КАРТОПЛЯНІ ПЕРІЖКИ З ЯБЛОКАМИ

Почистити один фунт картоплі і один фунт яблок, порізати все дрібними шматочками, скласти в емальовану каструлю, дати трохи води і варити до помякшення. Потім розімяти і потерти крізь сито.

До цієї маси додати 5 жовтків, 1 ст. ложку масла, додати трошки цукру і дрібку соли, ложку цитринового соку та вбиту піну з 5 яєць.

Тісто накладати у формочки вимащені маслом і обсипані тертими мілкими сухарями. Пекти періжки у мірно огрітій печі до золотисто-жовтого кольору.

А. Погребна

ВЖЕ РІК ПРОМИНАЄ

Вже рік проминає,
Як, засяв наш „Промінь".
Майже в кожній хаті
Кожний з нас читає.

А хто ще не має
Нехай замовляє,
Бо той „Промінь" наш журнал
Багато навчає,

Хто читає „Промінь"
Той і користь має
Бо любити своє рідне
Він наповідає.

„Промінь" завжди поміщує
Нам цікаві статті,
Що для старших і молодших
Цікаво читати.

Я бажала б, щоб наш „Промінь"
Далі друкувався,
Не раз в місяць, а щотижня
У нас появлявся.

Параска Одинська,
Ту Гилс, Алта.

ХРИСТОС РОЖДАЄТЬСЯ!

Шлемо наше святочне поздоровлення з РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ і НОВИМ (1961) РОКОМ Єпископатові нашої Церкви, на чолі з ВПреосвященнішим Іларіоном, Митрополитом Вінніпеґу і всієї Канади, Всечесному Єпископатові, Духовенству і Духовним Установам та всім вірним нашої Церкви, Членам і Членкам Собору Св. Покрови в Вінніпеґу та Соборним організаціям: Управі Собору, Жіночому Т-ву, Сестрицтву, Братству Св. Андрея, Соборному хорові, відділові СУМКу "Тризуб", молодшому СУМКу "Під-Тризуб", вчителям і учням Недільної і Рідної Школи, Клюбу Мамів, о. Настоятелю Собору, та Редакції і читачам журналу "ПРОМІНЬ".

Всім бажаємо веселих Свят і щасливого Нового Року!

УПРАВА ЖІНОЧОГО Т-ВА:
М. Сеніцька, голова,
О. Кормило, секретарка.

УПРАВА СЕСТРИЦТВА:
А. Мислявчук, голова,
М. Кушнірик, секретарка.

УПРАВА КЛЮБУ МАМІВ:
М. Нижник, голова,
І. Тарнавецька, секретарка.

ВІННІПЕҐ, СОБОР СВ. ПОКРОВИ.
820 Burrows Ave.,
Winnipeg 4, Man.

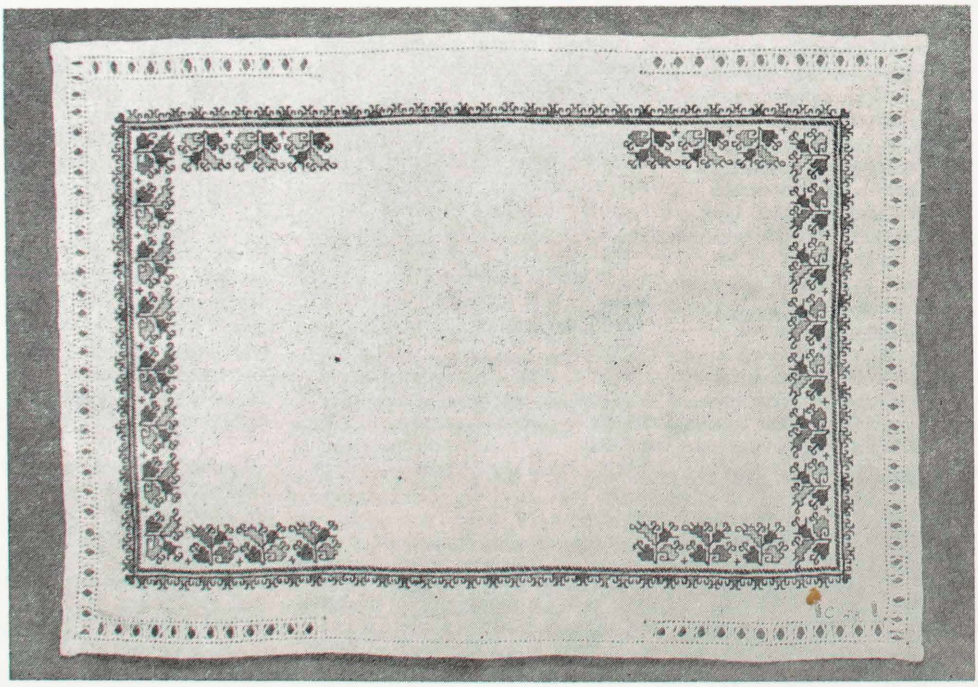

Взір на слідуючі стор.

Вишивана серветка

Серветка з білого полотна прикрашена гарною вишивкою і мережкою. Довкруги серветка викінчена рубцем, що закріплений мережкою "прутиком." Така подовгувата серветка буде надаватися на наш столик у вітальні. Також можемо її уживати як підстілку на тацу.

На зміну, замість скатерті господиня часом кладе на стіл подовгуваті підстілки "Place mats", на яких ставить тарілки, а з обох боків, ніж, ложку і вилки. Ця серветка буде дуже добре надаватися і на такий їдальний комплект. Такі комплекти складаються з чотирьох або більше підстілок. Розмір такої підстілки буде приблизно 12 на 18 цалів.

Матеріял: біле льонове полотно.

Взір виконаний хрестиками, півхрестиками й стебнівкою в п'ятьох красках. До вишивання вживати нитки марки "Д. М. С.": червона ч. 321, зелена ч. 905, жовта ч. 743, голуба ч. 518, чорна ч. 310.

Ця серветка є в Музею Союзу Українок Канади в Саскатуні. Була вишита 1949 року в проекті Союзу.

За Комітет Мистецтва і Музею,

Галя Максимюк.

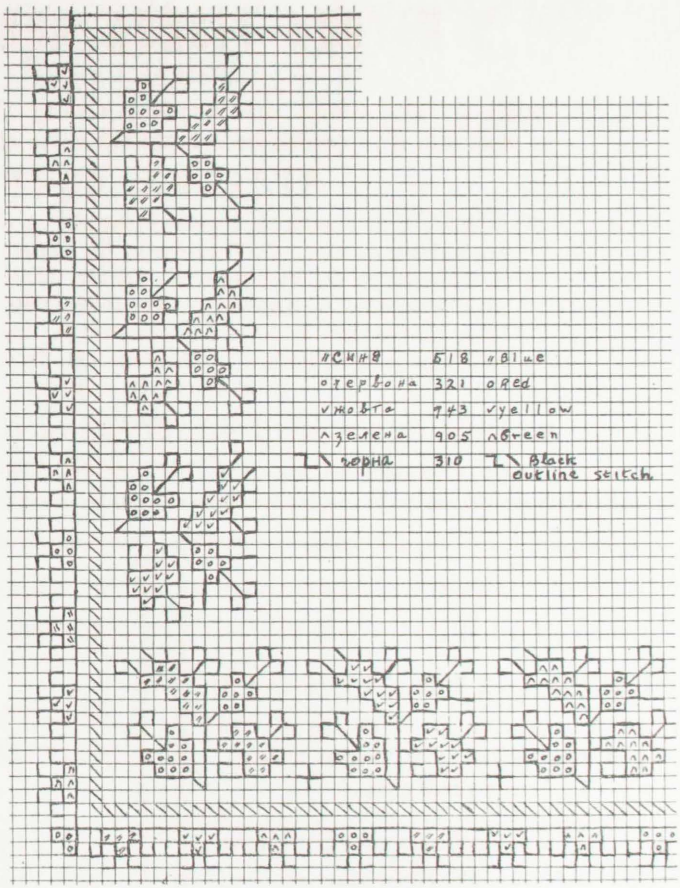

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО КІНА

У видавництві Бібліотеки Українознавства при Науковому Товаристві ім. Т. Шевченка в США незабаром виходить з друку велика люксусово видана книжка Бориса Береста „Історія українського кіна".

Це буде не тільки перша більша праця з історії українського кіна, але й перша праця, що розглядає українське кіно незалежно від совєтського кіна. Адже українське кіно на протязі свого 65-ти річного існування йшло своїми власними шляхами, відмінними від шляхів розвитку совєтського кіна. За цей час українське кіно викристалізовалось у самобутню галузь мистецтва, зайнявши певно визначне місце в Пантеоні світового кіномистецтва.

В роки свого розвитку (1928-1932) українська кінематографія створила ряд неперевершених фільмових творів, що їх сміливо можна поставити поруч, якщо не вище, тогочасної американської та европейської продукції. Але вже в наступні роки, в період т. зв. „соцреалізму", українське кіно скотилось у безодню рабського плазування перед владою перед партійними бонзами. Всі його творчі здобутки і мистецькі досягнення звелися нанівець. Кіно стало рупором компартії та її кремлівських можновладців. Тому найголовнішим завданням автора книжки було прагнення очистити історію українського кіна від брудного совєтського намулу, зробивши потрібні корективи і перевівши повну переоцінку мистецьких вартостей. Саме це завдання можна було виконати в країні вільного світу, де широко толерується свобода слова, друку, творчої думки.

„Історія українського кіна" матиме 240 сторінок друку великого розміру та понад 450 ілюстрацій. Книжку буде видруковано на крейдяному папері та оправлено в тверду люксусову обгортку з золотим відтиском. Ціна 10 дол.

Як довідуємось, „Історія українського кіна" не буде продаватися в звичайному кольпортажі, а лише за попереднім поштовим замовленням з канцелярії НТШ (Shevchenko Scientific Society, 302—304 West 13th St. New York 14, N.Y., USA).

P
SAMYCIA MRS S
6712-111 AVE
EDMONTON ALTA
JAN 61

...ДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО

засилаємо

найкращі побажання всім членкам Союзу Українок Канади та їх родинам. Хай сповняться бажання ваші особисті і громадські,

ВЕСЕЛИХ СВЯТ!

М. Мадюк, А. Скора, Н. Дорош, Г. Багрій, М. Бойчук, М. Гарбуз, М. Івасюк, А. Янів, Е. Табашнюк, Р. Драган, П. Бокшован, А. Лазарович, П. Турецька, С. Гриців, М. Бурак, К. Панграс, Л. Боднарчук, В. Катеринич, Ф. Перчишин, Н. Буряник, Е. Чиж, П. Оленюк, Р. Борса, А. Папіш, О. Букурак, Б. Павлюк, Н. Михайлюк, П. Дутка, А. Данилюк, М. Тріщук, К. Чимборик, В. Новосад, В. Король.

ЧЛЕНКИ ЖІНОЧОГО ТОВАРИСТВА ім. О. КОБИЛЯНСЬКОЇ при Українській Греко-Православній Церкві в Саскатуні.

ЩИРІ Й СЕРДЕЧНІ ПОБАЖАННЯ,

З НАГОДИ СВЯТ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО,

щоб наш "Промінь", як та Свята Зоря, освічував шлях української жінки, в народній праці!

Ганка Романчич-Ковальчук,

Ст. Кетеринс, Онт.

Найсердечніші побажання

Веселих Свят Різдва Христового

і

Щасливого Нового Року

ВСІМ СВОЇМ ПРИЯТЕЛЯМ І ЗНАЙОМИМ

бажають

Марія і Ф. Музики

з Вегревил, Алта.

З нагоди Свят Різдва Христового

і

наступаючого Нового Року

Провінціяльна Екзекутива Союзу Українок в Манітобі засилає найщиріші побажання Центральній Управі Союзу, редакції "Промінь", членкам відділів в Манітобі і по інших провінціях та всьому українському народові.

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

Ольга Завісляк, голова,
Іра Тарнавецька, секр.

ВЕСЕЛИХ РІЗДВЯНИХ СВЯТ

і

ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

бажаємо

Централі Союзу Українок Канади, редакції журнала "Промінь", членкам усіх відділів та всьому українському народові!

ЖІНОЧЕ ТОВАРИСТВО ім. Л. УКРАЇНКИ при церкві св. Іллі в Едмонтоні.

Марія Іванців, голова,
Надія Жмурко, кор. секр.